

בעזהש"ת, שנת תשע"ו לפ"ק
פרשת פקודי
- גליין ש"ט -

החג"נ	צאת השבת
בני ברק	5:24
אלעד	5:17
ביתר	5:09
י-ם	5:09
ק"ג	5:26

נדברה נא

בס"ד | יו"ל ע"י קהל עדת חסידי נדבורנה בארה"ק | קרית נדבורנה

גדלו לה' אתי

דבר בעתו מה טוב, לכבוד שמחת הכנסת ספר תורה להיכל בית המדרש הגדול שתתקיים במוצאי-שבת זו בקרייתנו המעטירה, מוגש בזה משא הקודש המרטיט שנשא כ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א בעיצומו של המעמד האדיר "גדלו לה' אתי" - הכנסת ספר התורה של רבינו זיע"א, ר"ח חודש ניסן תשע"א

לכלל ישראל, זכות עצומה לכל יחיד בפרט, ולכן אולי כתוב "כתבו לכם" - לשון רבים, למרות שהמצווה חלה בעצם על כל יחיד, כיוון שכשבאים לחזק את עמוד התורה יחד עם עמוד החסד ויחד עם ה"שימה בפיהם" ולעשות משלשתם חוט המשולש, ניתן לזכות שבכוחות אלו יזכו כלל ישראל וכל יחיד ויחד להגיע לתיקון השלם, לתקן עולם במלכות ש-ד-י, ולזכות בכוח הזה וכוח המצווה הזו, הן לתקן את שהיה שזה חסר לגאולה וישועה וחלילה מעכב את הגאולה והישועה.

אנו יודעים שבמצווה זו כלולים שלשה כוחות שכל אחד לעצמו הוא עמוד האש. אבל הכוח הגדול אנו מוצאים בקבלת התורה "ויהן שם ישראל כנגד ההר כאיש אחד", היינו שהחיבור לטהור שזכו כלל ישראל בעת קבלת התורה ואף היה תנאי כדי לזכות לקבלת התורה שיהיו ישראל באחדות, "ויהן שם ישראל", למרות שהיו עוד הרבה זכויות אחרות, מכל מקום, אנו מוצאים שכוח האחדות היה המכה בפטיש שעל ידו זכו ישראל לקבל את התורה הקדושה.

לכן צריכים אנו כולנו ללמוד מזה ולדעת, שאחדות בכללות, אחדות בפרטיות, זה מה שמקרב את הגאולה, וחלילה להיפך איננו רוצים לומר ויבין כל אחד בעצמו.

בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל, היום הזה כולל הליל הגדול והמאיר הזה, ומה גם סעודת ראש חודש, וסעודה לגומרה של תורה, וסעודת מרעים, הם גם בחינה של אחדות ושלמות, שאי אפשר שתהיה שלמות בלי שתהיה האחדות האמתית. וכשזוכים ומחברים אחד לשני, כבר אמרנו בעבר, שם ה' כולל שני אותיות יו"ד, אך זה רק כששני היוד"ן ניצבים האחד ליד השני בצוותא, אז חל עליהם שם ה', אך אם אינם שווים ואינם מחוברים כיאות, לא מתקבל החיבור הנכון שיכול להיות.

אנו עומדים כעת בניסן, 'בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל', יש להתחנן ולהתפלל לשומע תפילות, שיחונן אותנו דעת, כל אחד לפי מה שעומד בו,

"אודה ה' מאוד בפי ובתוך רבים אהללנו, כי יעמוד לימין אביון להושיע משופטי נפשו"

לכאורה יש להבין, מי אנוכי שאזכה לדעת, כדי לדעת כמה יש להודות ולשבח לה' "על כל החסד אשר עשית עימדי", בפרט, כשאומרים אודה ה' "מאוד", נראה כאילו שאנו יודעים כמה זה מעט וכמה זה "מאוד", ואיך יבוא בשר ודם פשוט, "קטונתי מכל החסדים", לקבוע "בתוך רבים אהללנו כי יעמוד לימין אביון"?

בפרט שכידוע הקב"ה זיכה אותנו, ודאי בזכות אבותינו הגדולים והקדושים, שנזכה לקיים את המצווה החשובה של "כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם", המצווה הזו הרי אינה שווה לכל המצוות עשה, למרות שהיא המצווה האחרונה של התרי"ג מצוות, מוצאים כאן חומרות שאין מוצאים בשאר המצוות בדרך כלל. כל מצווה מהתרי"ג מצוות אפשר לזכות לקיים כל פעם מחדש, מצווה זו לדעת רוב פוסקים לא ניתן לקיים אלא פעם אחת כל ימי חייו, אלא אם כן ספר התורה נאבד ח"ו, שאז יש לו זכות לכתוב שוב ולקיים את המצווה מתחילה. הרי רואים שהמצווה הזו חשובה ומיוחדת במינה שלא כל מצווה עומדת בזכות וכוח כזה.

אפשר אולי לפרש בעזר ה', כי מצווה זו כוללת כמה מצוות. ראשית, הזכות הגדולה והחובה, שעצם המצווה של כתיבת ספר תורה בימיהם, הייתה כדי שכל יהודי יזכה שיהיה לו ספר תורה בביתו, שזו מצווה שחלו על כל יחיד ולא רק על רבים, וכל יחיד צריך להשתדל לזכות במצווה זו אצלו בביתו, כדי שמתן שיחפוק, יהיה לו בהישג יד את ספר התורה הקדוש, למען יוכל להגות בו. שנית, במצווה זו הרי יש את הענין של "ללמוד וללמד", שזה כוח וזכות נוספת של "תורת חסד", הגמרא כבר אומרת, "תורת חסד", זו תורה שמלמדה לאחרים. כוח החסד כבר יודעים ואין צורך להאריך, זהו אחד מהכוחות הגדולים, "עולם חסד ייבנה". ולצד הכוח של "ללמוד וללמד" שיש במצווה, יש גם את הכוח של "שימה בפיהם". **נמצא** שהמצווה הזו מכילה בקרבה שלוש זכויות נפלאות שזהו כוח נורא ועצום

לטובת נשמת כ"ק מרן אדמו"ר רבי יעקב ישכר בער בן כ"ק מרן אדמו"ר רבי חיים מרדכי זצוקללה"ה

להכיר טובה ליהודי אחר, ובכוח זה זוכות זו, הוא מתחבר אל השני, נעשה עימו מקשה אחת, ומקבל צלם אלוקים יותר גדול. ככה יש לו רק שותפות בעצמו, אבל כשנעשה מחובר לטהור ליהודי אחר, שלכל יהודי יש צלם אלוקים, הוא מתחבר לצלם אלוקים נוסף והצלם שלו נעשה גדול יותר. כבר ידוע מה שמוזכר במפרשים ומקורו בחז"ל, יש מצוות שבעה"ר בזמן שאין בית המקדש קיים אי אפשר לקיימן. ולזה יש את העצה הידועה של חז"ל, 'כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב, כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב'. וכענין זה, כשמחברים לעוד יהודי ועוד יהודי, כשיהודי אחד מקיים מצווה אחת אפילו אינו כהן ולא לוי וחסרות ממנו המצוות הללו, אבל יש לו חבר שהוא כן, וממילא יש לו חלק ושותפות במצווה של חברו גם כן.

ובהזדמנות זו אבקש להכיר טובה לכל מי שהשתתפו במצווה גדולה ויקרה זו, מי שהשתתף בעבודה בלימוד ובתורה ובכל העניינים, ואפילו בדברים שבגוף, שברוך השם השתדלו קצת לייפות המעמד, "זה קלי ואנוהו", יזכו לכולם להמשיך עבודתם בכל חלקי הקודש ויבורכו שידעו רק מחסדים גלויים!

נסיים ב"ברוך הוא אלוקינו אשר טוב גמלנו, כרחמי ורכוב חסדיו הגדיל לנו", אם אומרים "אשר טוב גמלנו", מה פשר ההמשך "כרחמי ורכוב חסדיו"? הרי כבר אמרו "טוב גמלנו"! אלא הכוונה, אתה הרי מקור הטוב ואתה היטבת איתנו כל כך הרבה, וודאי שזה רק "כרחמי ורכוב חסדיו" כי אנו מצינו הלא איננו שווים כלום, אתה היטבת עימנו כי אתה אב הרחמים, "הוא היטיב הוא מיטיב הוא ייטיב לנו הוא גמלנו הוא יגמלנו", החסד הגדול לא ימוש מאיתנו ומכל בני ישראל.

הרי מבואר בספרים שמצוות כתיבת ספר התורה היא בחינה של קבלת התורה. בקבלת התורה נאמר כולם נתפאו כולם נתברכו וכו', והרי כל כך הרבה שנים שישראל קדושים במיצר, הן ברוחניות והן בגשמיות והן בבריאות והן בשפע והן בבנים, שהרבש"ע ימלא כל הבקשות ויברך את כולם בכלל ובפרט בבני חיי ומזוני.

אנו עומדים בחודש אשר ישועות בו מקיפות, מקיפות לשון "הקפה", הקב"ה יגאל אותנו, (אויס לייזן! אויס לייזן!) אפילו שאיננו ראויים כל כך, יתן לנו השי"ת על החשבון "בהקפה", כי ישראל קדושים רוצים להיות טובים ומשתדלים רק לזכות לקבל את הדעת והאפשרות ברוחניות והאפשרות בגשמיות, בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל שנזכה כולנו בחיים בחיותינו לעלות לציון ברינה לאכול שם מן הזבחים ומן הפסחים, בביאת גואלינו משיח צדקינו במהרה בימנו.

שיזכה להגיע להיות חלק ונקודה לקרב את הגאולה וישועה.

עבדים היינו, לא עלינו ולא על שום יהודי, אנו הרי באים מהגלות, "ואני בתוך הגולה" כלשון הפסוק, שם הרי היה ה"ראשית מצער" כידוע. אבי זכר צדיק וקדוש לברכה, כשגירשו את כולנו, הייתי ילד ממש, אמרו שאפשר לקחת כמה וכמה דברים פעוטים לפי משקל קצוב, הוא בחר בדברים הנחמדים מזהב ומפז ומתוקים מדבש, הוא בחר באהבה ונטל עימו את ספר התורה הקדוש בידו ונשא אותו עימו במהלך 11 ימי מסע, בקרונות אטומים ללא אוויר כמעט וללא אור, והוא החזיק בידו ספר תורה וגמרא. כי הוא הבין שזה כל החיים! "כי הם חיינו!" חלילה וחלילה בלי זה, לא נקראים 'חיים' ח"ו. אפשר להבין מה הכוונה "ראשית מצער"...

לפני כן הלכו ברגל, גם מן הסתם שבוע ימים, קשה לי לזכור בדיוק, הלכנו רגלית במדבר, בארץ לא זרועה, בפחד ובמתח עצום מתוך חרדה לעתיד, המצב היה כמו שהיה, איננו רוצים להאריך בזה, איננו רוצים חלילה לעורר רק להיפך, להמתק. הייתי ילד, צעדנו רגלית ועל הארץ לא עלינו, היה רפש ובין, ובתוכו אנשים ונשים וטף שכבר לא היה להם כוח, וחלק מהם כבר שרו באפיסת כוחות ממש, זקנים וזקנות... לרוב העלטה, לא ראו כלום, רק שמעו אותם צועקים: רחמנות! מיים! מיים! הם ראו שאין להם עוד כוח לצעוד וכבר חשבו מה שחשבו, אבל עוד בקשו כי ראו אנשים עוברים. ואני הקטן, פשטתי הטלית קטן שלי, טבלתי בתוך מימי הגשמים שנקו בפניות ונגשתי לאחדים מהם וזילפתי לתוך פיהם. הייתי ילד בסך הכל ויותר מידי לא יכולתי ולא הבנתי.

הנה זהו ה"ראשיתך מצער", וכביכול כביכול, גמל עימנו חסד, וזיכה אותנו בזכות של גדולי צדיקי עולם, אבות אבותינו, שנזכה עוד מעט לקרב לבבות ישראל לתורה ולאבינו שבשמים.

"אודה" ה' מאוד בפי, איננו יודעים אם אפשר יותר מאשר להגיד בפה, כי הרי לא ניתן לשער את החסדים שעשה ה' עם כולנו, לכן רק "בפי", אבל "ובתוך רבים אהללנו", רק בכוח הרבים שהוא כוח עצום "הן קל כביר לא ימאס", לימוד ברכים אינו דומה ללימוד ביחיד, תפילת רבים ותפילת יחיד, הן קל כביר לא ימאס.

לכן צריכים להתחזק כולם כולם כולם, את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה, מי שיכול ומי שיש לו כוחות הנפש והרצון וההשגה, נוסף לזה שבתקופות האחרונות הוסיפו לציבור 2 שעות רצופות כל יום בתענית הדיבור, ובתקופה האחרונה למיטב ידיעתי כל ערב ראש חודש לומדים עשר שעות רצופות כמו שהיה אתמול עשר שעות רצופות, עולים לשמים כמה מאות פעמים עשר שעות רצופות, זה הרי אלפי שעות ואלפי דפי גמרא, זה בוודאי כוח עצום וזכות גדולה לכל יחיד שנטל חלק בהייליגע לעכטיגע לימוד התורה, והזכות הזו, זה מה שנשאר בעזר ה'! "ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו", זה נשאר כשהילדים רואים איך שההורים מתנהגים, הן בתורה והן בנושאים אחרים כמו בין אדם לחברו...

וודאי יש עוד הרבה נקודות שכל יחיד צריך לחשוב אפיה שיש עוד איזה ענין שלא מתוקן כראוי, שיקבל עליו לעתיד, להיות דוגמה חיה לחבריו ולהיות דוגמה חיה לנכדיו, שידעו ויזכרו מה הסבים שלהם היו... להבין מה האדם צריך לרצות להנחיל לילדים שלו. הרבה דברים נקראים 'ירושה', אבל התורה הקדושה היא וודאי נקראת 'ירושה', "תורה ציווה לנו משה מורשה" - ירושה גדולה מזו איך! כשהוא זוכה בעצמו ומזכה אחרים עימו.

יש הרבה נקודות, לא ניתן להאריך כבר מאוחר, יש נקודה חשובה שכבר דיברנו ממנה, שהמקור ראשון... בספר החינוך, מצווה ל"ג, מדבר מ'הכרת הטוב' ומכניס המצווה הזו בגדר דאורייתא. הכרת הטוב זהו כלל לא דבר פשוט. צריך לזכור שהמקורות של מצווה זו אחוזים בתורה הקדושה ובדברי רש"י במשה רבינו. צריך לדעת! על כל יהודי לחפש

באור פני מלך

פנינים יקרים ואמרות טהורות, מלוקטים מדב"ק של כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א

האדם במעשי הרעהו מכונן את המשכן העליון

אלה פקודי המשכן משכן העדות (ל"ח כ"א).

איתא בזוה"ק (הקדמת תיקון) "תיקונא דגופא כתקונא דמשכנא", כלומר שתבנית גופו של האדם עשויה כתבנית המשכן, כשם שבאדם יש אברים פנימיים ואברים חיצוניים, כך במשכן היו חלקים פנימיים וחלקים חיצוניים. (ורבינו בחיי בפרשת תרומה האריך לבאר ענין זה איך תבנית המשכן וכליו מכוונים כנגד תבנית האדם ואבריו, עיי"ש בריש פרשת תרומה באריכות). **והנה** איתא (תנחומא ב' בפרשת) שמשכן שלמטה מכוון כנגד המשכן שלמעלה, ודרשו כך מן הכתוב "מכון לשבתך פעלת ה'" אל תקרי 'מכון' אלא 'מכוון', עיי"ש. וזהו שאמר הכתוב "אלה פקודי המשכן - משכן העדות" לרמז לב' משכנות, משכן שלמעלה ומשכן שלמטה, המכוונים זה כנגד זה. ונמצא לפי"ז שגופו של אדם העשוי בתבנית המשכן וכליו, הרי הוא מכוון ממש כנגד המשכן העליון, וכפי מה שאדם מכשיר את מעשיו שיהיו בקדושה כראוי, כך הוא מתקן את המשכן העליון. והיינו דתנן "דע מה למעלה ממך", אם רצונך לדעת מה למעלה, איך נעשה תיקון המשכן של מעלה, "ממך" גופא, ע"י הנהגתך כאן בעוה"ז נפעל תיקון המשכן העליון. וזהו שנאמר "מקדש ה' כונו ידך", מעשי ידך כאן בעוה"ז הם המכוונים את מקדש ה'.

ועל ענין זה אמר השי"ת למשה רבינו ע"ה "ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן תעשו", 'מראה לך' לא נאמר, אלא 'מראה אותך', כי האדם בעצמו תבנית גופו וכל אבריו עשויים בתבנית המשכן וכל כליו, ולפיכך "וכן תעשו", שיהיו כל מעשיכם באופן הראוי של יפגמו ח"ו בקדושת המשכן העליון.

הקמת הקדושה בפועל הוא רק על ידי מי שמתרחק מן החטאים בתכלית

ויקם משה את המשכן ויתן את אדניו וישם את קרשיו ויתן את בריחיו ויקם את עמודיו (מ' י"ח).

הנה במדרש תנחומא (י"א) מבואר באריכות ענין הקמת המשכן, שלאחר שנסיימה המלאכה ביקשו ישראל להקימו ולא היו יכולין, וכן בצלאל ואהליאב לא היו יכולין, עד שבא משה עצמו להקימו ואף הוא לא היה יכול, ואמר לו הקב"ה עסוק בידך, והוקם מאליו. **והנה** לולא דברי המדרש, היה מקום לומר כי הטעם שרק משה רבינו זכה להקים המשכן, הוא לגודל מעלותיו ועוצם צדקתו. אך אחר שהראנו לדעת כי אף משה רבינו לא עשה שום פעולה להקמת המשכן, רק נראה היה כמתעסק בכדי שיהיה נקרא על שמו, א"כ צריך ביאור למה לא זכו כל ישראל לכך, שאף אם באמת לא היה בכוחם להקים את המשכן, אך שיהיה הקמתו נקרא על שמם, כשם שנקרא ע"ש משה אף שבאמת גם הוא לא הקימו.

ויש לומר, דהנה ידוע שמלאכת המשכן היתה כפרה לחטא העגל, כאשר הגידו חז"ל במדרש (שמו"ר נא) "אמר הקב"ה יבוא זהב המשכן ויכפר על זהב העגל". אשר על כן, כל זמן שלא נתקן עוונם של ישראל בתיקון השלם, על ידי הקמת המשכן בפועל, לא היו זכאים לכך שיהיה להם חלק בהקמת המשכן, כי אמנם הם נצטוו להביא את הזהב והכסף ומלאכת המשכן, כדי שתהיה להם כפרה, אך השלמת הכפרה תוכל להיות רק לאחר הקמת המשכן בפועל, וזאת לא היו ראויים לעשות, לפי שעדיין החטא בידם. לכך בא משה, שהוא לא היה לו שום שייכות עם מעשה העגל, ורק הוא זכה להקימו מחמת צדקותו ונקיותו.

וענין זה יש בו הוראה כללית לדורות, ולימוד גדול לכל עת, שאף שיש כפרה על החטאים ואפשר לשוב לפניו וליעשות כתינוק שנוול דמי, מ"מ הקמת וייסוד מכון הקדושה בפועל בעולם, נעשית רק על ידי צדיקים תמימים שאין בידם שום נדנוד פגם אפילו בכלשהו. ועל כן מה מאד יש לכל אדם לזהר ולהישמר שלא יקלקל חלילה בחטאים, ויגרום החטא שלא יוכל לזכות להקמת הקדושה בקרבו. ועל ידי ההתרחקות מענייני העוה"ז זוכים להקים ולייסד את הקדושה ולהתקרב אל השי"ת.

בכדי להשיג את דרכי הצדיקים יש להשתוקק לכך

כתיב בפרשת ויצא (בראשית כ"ח, א' ב') "וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני קדם, וירא והנה באר בשדה והנה שם שלושה עדרי צאן רובצים עליה, כי מן הבאר ההיא ישקו העדרים". ובמדרש (ב"ר ע', ח') "והנה שלושה עדרי צאן, אלו שלושה שורות של תלמידי חכמים שהם יושבים לפניהם".

נראה לומר בזה בשייכות לעניינא דיומא דשבת קודש הדין שהיא שבת התוועדות לכבוד יומא דהילולא של אאמו"ר הק' זצוק"ל, דהנה יש כאן שלושה דורות: סבים, בניהם ונכדיהם, והמה שלושה שורות של תלמידי חכמים. הזקנים זכו לקבל ולינוק הרבה מהשפעת האור הגדול, הצעירים קיבלו פחות מהם, והצעירים יותר, הם קיבלו עוד פחות מכך. ולפיכך צריך שיהא "שאל אביך ויגדך זקינו" ויאמרו לך, שתהיה "שקלא וטריא" שהצעירים ישאלו מהזקנים לדעת השגה כל שהיא, וכאשר יש 'שואל' אזי יש 'משיב', כאשר "שאל אביך", אזי "ויגדך", ועי"כ תהיה קצת השגה והבהנה.

ובכדי לקבל התעוררות והארה צריך שתהיה תשוקה וצימאון להשיג ולהבין מדרכיו, מאי משמע מסירות נפש לתורה, מסירות נפש לעבודת התפילה ומסירות נפש לגמילות חסדים, ואיך היה מקיים כל מצוה בכל הידוריה בדחילו ורחימו ומותן אימה ויראה ואהבת הבורא ית"ש. ורק ע"י כך שהאדם משתוקק וצמא להכיר את דרכי הצדיקים הוא יכול להשיג, אך בלי הרצון והתשוקה אי אפשר להשיג.

(בשבת התוועדות פר' ויחי תשס"א)

זכרו תורת משה עבדי

שבת שקודם יומא דהילולא קדישא, היא שבת של התייחדות וזכרון, שבת שבה "בעל השמועה עומד כנגדו" מבואה ועד צאתה, וכל כולה התעסקות במשנתו הטהורה של בעל ההילולא.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ביאר פעם הנוסח שאנו אומרים בקידוש ליל שבת קודש עפ"י מנהגינו "ושבת קדשו באהבה וברצון הנחילנו לזכרון, זכרון למעשה בראשית", כופלים תיבת זכרון ב' פעמים. הרמז בזה, שיום השבת - מלבד מה שהוא זכרון למעשה בראשית כי ששת ימים עשה ה' את השמיים ואת הארץ וביום השביעי שבת, עוד יש בו מעלה יתירה 'ושבת קדשו באהבה וברצון הנחילנו לזכרון', היינו שיום השבת הוא זמן של 'זכרון' שבה השעה כשרה להיזכר טובות זכרונות, ולעורר בנשמה געגועים לימים קדמונים ולזמנים נעלים.

בשבת זו, בה שובתים יחדיו בהתוועדות זקנים עם נערים, תלמידים ומקושרים לאילנא דחי' - כ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א, עולים ובאים כל הזכרונות הקדושים ממסכת חייו הנאדרת בקודש של אבינו רועינו. הקול נשמע כמו בימים ההם, וכל העם רואים את הלפידים ואת לבת האש כבמחזה. כך כוחו של הזכרון כשהוא בא בהתוועדות והתייחדות, בצירוף קדושת השבת המסוגלת לכך. לנגד עינינו אנו רואים את תפילותיו בהשתפכות הנפש כבן המתחטא, שומעים את אנקותיו כלפי שמיא מתוך דביקות ואהבה בתענוגים, וחשים שוב ברגשי ההתרוממות שמילאו את השולחנות הטהורים אשר לפני ה'.

וזכרונות אלו המתעוררים, מטרה ותכלית יש להם. צדיקים ציוו לפני הסתלקותם, שידברו (פון די 'טיש' און די 'בענק') משולחנותיהם הטהורים, מהגעגועים שמילאו אותם לעבדות ה', ובכך ימשיכו התלמידים על עצמם את אותם השפעות קודש שהיו משפיעים בחייהם. אף רבינו זיע"א ציווה פעם לאחד שנסע מאצלו למדינת הים, שיזכיר לעצמו בכל עת את השולחנות הטהורים בהם נכח, וזה יחזיקו בעבותות האמונה בצוק העתים.

ועל כך אף ביקש משה רעיא מהימנא (במדרש לפרשת שקלים) והתפלל, "רבונו של עולם, שמא משאני מת אין אני נזכר", והבטיחו הקב"ה, "חיך שבכל שנה ושנה אתה זוקף את ראשם". לא ביקש משה רבינו על עצמו שיהא נזכר בין החיים, הרי כל נוגמת הייתה רק לשלום הצאן ולרווחת העם. אלא התפלל מה יאה לאחר הסתלקותו, מי יעורר את העם ויאיר להם הדרך, להלחיב הנפשות לעבודת הבורא. הבטיחו הקב"ה שזכרונו יעמוד להם באותה מידה, שבכל עת שיזכרוהו יהיה מרומםם וזוקף את ראשם כבחיים חיות.

ואנו התלמידים הנכספים, בעת שנתייחד ונעורר בעצמנו את זכרונו הגדול של אבינו רועינו, ואת קולו הגדול שלא יספ ועודו מהדהד ומכה בקדקדונו "גדל", באותה שעה תעמוד על גבינו נשמתו של רבינו ורוחו אשר שם בפניו, ויאציל עלינו ברכה בשתי ידיו "ויברך אותם משה" (בפרשתנו ל"ט מ"ג), וברש"י "הי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, ויהי נועם ה' אלוקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו".

בשבת וזמנא דהש"ת הגנו לכשר לכל הקהל
הצמאים ומשתוקקים לרוות צמאונם
במים חיים מבארי הקדוש של
כ"ק מרן רבינו הקדוש זצוקללה"ה

בי לקראת יומא דהילולא רבא

יומא דהש"ת במלוא הדר

הכרך הרביעי של הספר הקדוש

באר יעקב

שמות חלק ב'
חמשה עשר שבט
יתרו - פקודי ■ ארבע פרשיות

מכון
דבר חיים
מורשת רבינו
לפני דבורה

מי מן
הבאר
ההיא
ישקן
העדרים

דבר חיים
ד"ר מנחם פריד

אי שיר ישראל את השירה הזאת עלי **באר** ענן לה

דברי אלוקים חיים

אמרות קודש ופנינים יקרים, מלוקטים ממשנתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א

בשעת הקמת המשכן הזהיר הכתוב את ישראל שיזהרו שלא לקלקל את אשר תיקנו

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה וגו' (שמות ל"ח, כ"א).

וברש"י, "המשכן משכן שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבנין על עוונותיהן של ישראל. משכן העדות, עדות לישראל שויתר להם הקב"ה על מעשה העגל שהרי השרה שכניתו ביניהם".

ובמפרשים עמדו לבאר דברים הקשים בפירוש זה, בראשונה, מה טעם נזכר להם עתה בשעת הקמת המשכן מה שעתידיהם לחטוא ברבות הימים, הלא כעת נתבשרו שויתר להם הקב"ה על חטאם, ומה לנו עתה בכך שיחטאו בדורות הבאים. ועוד יש להבין בגופם של דברים שויתר להם הקב"ה על מעשה העגל, שהרי מצינו לחז"ל שאמרו (ב"ק נ.) "כל האומר הקב"ה וותרן ייוותרו חייו", משמע שאין וויתור לפני הקב"ה, ומהו שויתר להם עתה.

ונראה לבאר בעזה"י, דהנה עם בני ישראל, בוודאי שבעצמותם לא היו ראויים לחטא זה ולא נחשדו בכך כלל, שהרי הגיעו למדריגה רמה שפסקה זוהמתו, כדאי' בשבת (קמ"ו.) וזכו לראות מחזות עליונים קדושים ונשגבים, מה שאין כמעט בהשגת הכוח האנושי להשיגם, אלא מי גרם להם זאת שיילכדו בחטא נורא כזה, הלא הם הערב רב שהיו מעורבים עם בני ישראל, ודעותיהם הכוזבות השפיעו על מעשי ישראל עד שבאו לחטא חמור זה. וכן מבואר בזה"ק ריש פר' ויקהל (דף קצ"ה.) שאלמלא ערב רב נתערבו עם ישראל והדיחו ליבם מיראת ה', לא היו באים לידי חטא זה דמעשה העגל, ובשביל לכפר להם החטא ע"י הקמת המשכן, היה משה רבינו צריך להקהיל ולהפריש את ישראל מהם, ובכן הקימו את המשכן. והיינו שקיים בהם בחינת סור מרע, להפרישם מן הערב רב, ורק ע"י כן היו יכולין להתקרב אל הקדושה ולהקים המשכן.

וכלל ישראל עשו באהבה, ופרשו עצמם מכל מיני מותרות וענייני עוה"ז הקשורים עם הערב רב ודעותיהם, ובלבד שיזכו לשוב אל ה' ותורתו ולהתקרב אליו ית' באמת. וכאשר ראה הקב"ה כי עז חפצם לשוב, עד שוויתרו על הדברים המותרים להם, שאין בהם איסור להדיא, וגברו על החומר הגשמי שלהם בכדי לשוב אל ה' בתשובה שלימה, לפיכך נהג בהם אף הוא במדה כנגד מידה, וזכו כאן למעלה יתירה של ויתור על מעשה העגל, מה שאינו כן בשאר העבירות כמפורש בגמ', אלא רק כאן זכו לזה מכוח מעשיהם הטובים.

ובכדי שלא ייכשלו שוב בעבירות, היה מן ההכרח להזהירם, שאף מכאן ואילך יזהרו ויישמרו בזהירות יתירה שלא להתחבר עם אותם ערב רב שבכל דור ודור, וכדחזינו שבעוה"ר חרב ביהמ"ק, וזה ודאי היה מחמתם והם שגרמו לכך. שכן איתא בגמרא יומא (ט.) "מקדש ראשון מפני מה חרב, מפני ג' דברים שהיו בו ע"ז וגו' ושפיכות דמים וכו' אבל מקדש שני שהיו עוסקין בתורה ובמצוות ובגמילות חסדים מפני מה חרב, מפני שהייתה בו שנאת חנם", והנה כלל ישראל מצד עצמם וודאי היו שמורים מן העבירות החמורות הללו, וכן הייתה בהם אהדות והיו שלמים ואוהבים איש לרעהו בלא שום פירוד, אלא על כרחך מי גרם להם החטאים הקשים האלו, והפירוד שהביא לשנאת חנם ביניהם, בוודאי הם אלו הערב רב שזרעו בהם טומאה ושנאה ע"י דעותיהם הרעות, עד שבשביל כך חרבה עירנו ושמן היכלנו.

נמצא מכל זאת שאותם שגרמו לישראל בשעתו לחטוא בעגל, הם נמי אלו שבגינם ודומיהם נגרם לישראל שייחרב ביהמ"ק הראשון והשני. ומעתה יובן שפיר מה שתיכף כאן בעת הקמת המשכן עומד ומוזיר להם שיזהרו לבל ישובו וייתפסו ברשתם של אלו הרוצים להחדיר דעותיהם בקרב ישראל, שהרי סופם הוכיח שמכך צמחה להם הרעה ואיבדו את היכלם. כי בכדי להישמר מהם צריך להתרחק מהם כמטחוני קשת, והתבדלות זו היא התיקון למעשים ותשובת המשקל לקלקול שקלקלו.

כאשר מקבלים קבלה טובה ע"י זכרון מעשי הצדיק מרפאים בכך את הצער הבא מחמת חסרונם

הנה אנו עומדים עתה בשב"ק שקודם יומא דהילולא קדישא של כ"ק אאמו"ר זי"ע, וזמן כזה הרי הוא מיועד לחשבון הנפש, ולהתבוננות בגודל שגב קדושתו הרמה, עד היכן יכול היה ילוד אשה להגיע במדרגותיו בעבודת העשיה לשם שמיים בלתי לה' לבדו. ועבודה זו ראינו ושמענו, וכל אחד הבין כפי השגתו עניין זה אשר נראה לעין, לא רק בסתר אלא אף בגלוי, כמאמר הכתוב "וראו כל עמי הארץ שם ה' נקרא עליך ויראו ממך". ראה ראינו היאך היה כל כולו שלהבת אש במסי"ג ובחיות נפלאה בשעת קיום המצוות, ואיך האירו פניו הק' בשעת ק"ש, תפילין, וביום השב"ק, שהיה כל כולו לשם שמים במחשבה דיבור ומעשה בלתי לה' לבדו. ואפי' דברים שהיה בהם כדי פיקו"נ כגון אכילה ושתייה וכדו', היה כולו מסור במסירות נפש לעשות רצון השי"ת בתכלית השלימות, ועתה בעונותינו הרבים חסרנו כל מראות אלוקים הללו.

והן אמנם אסור להצטער בשב"ק, ומחשבות כאלו הרי גורמות לצער, אך אין הכוונה בהתבוננות זו ובהעלאת הזכרונות הללו, אלא כדי לעורר את האדם לתשובה ולהתקרבות במעשיו למעשיהם של צדיקים. וכבר רמזו צדיקי קמאי ואמרו כי "שבת" נטריקון ש' שבת ב'ו ת'שוב, הרי שהזמן הזה מסוגל לתשובה. והנה עיקר התשובה היא בלב, והגם שלפעמים נדרשת איזו עשייה יחד עם זאת, כגון מי שחטא כנגד חבירו ושם בליבו, צריך גם כן לעשות מעשה של פיוס רעהו, וכי"ב יש עוד מעשים הנצרכים לתשובה כפי העניין, מ"מ העיקר הוא ההתבוננות בלב, שיחשוב אדם על כל מעשיו שעדיין לא השלים כראוי ומה מוטל עליו לעשות עוד כדי לתקן את חלקו.

וזה היא עצה כיצד להינצל מן הצער שיכול להיגרם ע"י מחשבות אלו, ע"י שמקבלים בקבלה איזה עניינים הנצרכים לתיקון, ובכן כבר נעשית פעולה לטובה ושוב אין הצער בתוקפו. ובה תקוותינו שאכן נזכה להשלים כל הנצרך מאתנו, להוציא מן הכוח אל הפועל כל מחשבה דיבור ומעשה שלנו, שיהיו כולם לש"ש בלתי לה' לבדו.

ותפילתנו שנזכה לתשובה מאהבה להיות דבקים בבית"ש ולעשות רצון ה' בשלמות במחשבה דיבור מעשה לשם שמים בלתי לה' לבדו, ונזכה ללמוד התוה"ק ולקיים מצוות הבורא מתוך נחת דקדושה ורחיבה. ובפרט שהתוה"ק היא השראת השכינה, והיא לנו כתרומת המשכן היום הזה שעדיין אין ביהמ"ק קיים, ולא זו בלבד, אלא שהמשכן בא לכפר על חטא העגל, א"כ התורה שהיא כתרומת המשכן, בכוחה לכפר על כל החטאים.

וזכות השב"ק וכוחו של כ"ק אאמו"ר זי"ע תגן שנזכה לילך בדרכיו, ויהי ה' אלוקינו עמנו כאשר היה עם אבותינו, אל יעזבנו ואל יטשנו, להטות לבבנו אליו וללכת בכל דרכיו לשמור מצוותיו וחוקיו ומשפטיו. ובני ישראל יתברכו ויגאלו וייושעו ויתרוממו, וכולנו יחד נזכה לשמחה השלימה באלו הגופים, בבנין בית מקדשנו ותפארתנו בב"א.

(בשב"ק פר' תרומה תשע"ה)

תורת אבות

אמרות טהורות מצדיקי הדורות על פרשת השבוע

החשתוקקות חשובה לפני ה' יותר מהעשייה בפועל

אלה פקודי המשכן משכן העדות (ל"ח כ"א).

הגיד כ"ק אדמו"ר הרר"ב מפרשיסחא זצלה"ה בדברי המדרש פקודי (שמו"ר פנ"א) "נכנס משה אצל בצלאל ראה שהותיר מן המשכן, אמר לפני הקב"ה רבון העולמים עשיו את מלאכת המשכן והותרנו, מה נעשה בנותר, אמר לו לך ועשה בהן משכן לעדות", וכבר נתקשו המפרשים בהבנת דברי המדרש, מהו 'לך ועשה בהן משכן לעדות', והרי כבר נעשית המשכן.

ופירש הוא ז"ל, שיש אדם שאף אחר כל הנדבה עדיין לבו בוער לעשות עוד, אבל כבר נתמלא ואי אפשר לעשות עוד, והאיש הזה הולך ובוער בתשוקתו שאין לה מוצא, וליבו כלה לעשות ולקיים עוד איזה עניין לכבוד צורו וקונו. ותשוקה זו היא היקרה והחביבה לפני ה' יותר מכל העבודות, על כן כאן כשאמר משה לפני ה' שכלל ישראל השתוקקו כל כך, עד שהביאו יותר מן המידה היה הדבר חביב לפני הקב"ה יותר מכל הנדבה שהביאו, ואמר לו "לך ועשה מהן משכן לעדות", בהם דווקא תעשה המשכן, שהוא יקר יותר מכל העשיות. וזהו מה שאנו מברכים "הבוחר בשירי זמרה", מלשון שיריים, שהשי"ת בוחר בהשיריים של הזמרה שעדיין הלב הומה לומר זמירות ותשבחות נוסף על מה שאמר, והשי"ת בוחר בזה ביותר.

(שיח שרפי קודש)

הצדיק מעלה את כל מצוות בני ישראל לפני ה'

וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר ציווה ה' כן עשו (ל"ט מ"ג).

יש לרמז בזה, כי כל המצות שהאדם עושה איננו באפשרי להיות להם עליה למעלה, בלתי ע"י הצדיק שמעלה אותם. וגם כאן במלאכת המשכן לא היה באפשרי להיות נעשה כהוגן, רק ע"י משה. וזהו שאמר הכתוב "וירא משה את כל המלאכה", לפי שראה משה את כל המלאכה, מכוח זה אכן היה "כאשר צוה ה'", כי כוח הצדיק הועיל שתהיה עליה למצווה.

וזהו נמי כוונת אומרם (משנה אבות ו' א') על הלומד תורה לשמה, כי "כל העולם כולו כדאי הוא לו, פ"י כל התפילות אשר בעולם תולים על תפילת הצדיק להעלות אותם לשורשם למעלה. וזהו ג"כ שם "משמח את המקום", שנותן שמחה להבורא ב"ה, ועל ידי זה "משמח את הבריות". ועל כך אנו מבקשים (בתפילת שמו"ע) "ושים חלקנו עמהם", כי האמנם שכל ישראל יש להם חלק לעוה"ב, רק אנו מבקשים להיות חלקנו עם הצדיקים להעלות תפילותינו יחד עמהם. וזהו ג"כ הכוונה בפסוק (בראשית כט, א) "וישא יעקב רגליו", שגם המצוות שהיו למטה בבחינת רגליים, שבני אדם קיימו בדרגה נמוכה, היה מנשא אותם בעבודתו הרמה. שכן הוא כוח ומעלת הצדיק, לנשא ולרומם את כל המעשים הנעשים על ידי ישראל, ולהגישם מנחה לה' ברצון.

(תפארת שלמה)

דברים גשמיים אינם ראויים למניין

אלה פקודי המשכן משכן העדות (ל"ח כ"א).

דרשו חז"ל "כל מקום שנאמר אלה פסל את הראשונים. אמר הכתוב 'אלה' פקודי המשכן, לרמז כי אלו בלבד יש להם חשיבות והם ראויים למנין, אך מלבדם אין כל חפץ לכל הקניינים המדומים מהבלי עוה"ז, כי כולם כצל יחלופו אין נשאר מהם מאומה. רק דברים שבקדושה בלבד אלו פקודים ומנויים, שהם קיימים לעולם וצדקתם עומדת לעד.

(אור החיים)

אין שמחה כשמחת התורה

דברות קודש

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בסעודת המצווה לכבוד גומרה של תורה, במעמד האדיר "גדלו לה' אתי"

הכנסת ספר התורה של רבינו זיע"א, ר"ח ניסן תשע"א

כאילו קבלו מהר סיני, צריך להבין את הגמ' דאין זה מליצה. אומר הנימוקי יוסף שם, שאדם הכותב ס"ת "מידי דטרח כולי האי", שהרי לא פשוט לכתוב ס"ת, צריך לזה ממון רב, והיו אנשים שהניחו למשמרת בכל יום פרוטה שיהיה בידם לכתוב ס"ת, וכך גם במצוות שמקיימים אחת לשנה, אתרוג ומצה, אם האדם טורח על זה בכל יום שיוכל לכתוב ס"ת - אומר הנימוקי יוסף מדטרח כולי האי מן הסתם טרח גם כך לקבל את התורה מהר סיני. היינו שהגמ' מראה בזה חביבות המצוה, כמה שאדם מקיים את המצוה בטירחו ועמלו, ועושה את זה עם חשק ועם עול, אז ודאי כך קיבל את התורה בהר סיני.

וכמו"כ אומר הכתב סופר "כל המלמד את בנו תורה כאילו קיבלו מהר סיני" (קידושין ל.) ע"ז הדרך, אם אדם עוזב כל ענייני עוה"ז ומפנה ליבו ומחשבתו מכל ענייניו וטרדותיו כדי ללמוד עם בנו תורה זה גופא סימן שהדבר חביב אצלו עד מאד וזה סימן שכך קיבל התורה מהר סיני.

כוח התורה כ"כ גדול שאין לנו שכל להשיג כוח התורה, אנו עומדים ב"ח ניסן, כולם יודעים את מאמר האריז"ל בפירוש המימרה "אילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים", אומר האר"י הק' שידוע שבני ישראל הגיעו לדרגה שפילה של מ"ט שערי... רח"ל, ואם היו מחכים עוד רגע אחד לא היה תקנה, וע"כ הוציא הקב"ה את ישראל רגע אחד לפני הסוף. מבאר האוה"ח הק' בפר' שמות עה"כ "וארד להצילו" שלמצב כזה עלולים היו ישראל להגיע ח"ו דווקא אז כשהיו עדיין קודם מתן תורה, אבל אחרי מתן תורה, אפילו אם יהודי נפל ח"ו לשער הנ', מכוח התורה יכול לצאת משם. ועם זה הסבירו צדיקים בשאלת הרשע בהגדה "מה העבודה הזאת לכם - ולא לו, כיון שהוציא עצמו מהכלל וכו' אילו היה שם לא היה נגאל", אמרו צדיקים אילו היה 'שם' (במצרים) לא היה נגאל, אבל עכשיו באמת אפילו הוא רשע יכול להינצל מכוח התורה ולצאת מגלות הדעת.

הרי לנו כמה גדול כוח התורה, ובזה מובן מהי השמח הגדולה כ"כ עתה, כי כ"א היה לו חלק בתורה, הן בשמחת התורה הן בלמוד תושבע"פ מה שחילקו בין אנ"ש, הן בכוח האחדות כמו שאמרו ז"ל "אין התורה נקנית אלא בחבורה" כמו שפסח צריך להיות בחבורה כך

עליונים ששו ותחתונים עלו בקבלת תורה הכתובה מסיני. עומדים אנו ביום גדול שכזה, ראש חודש ניסן, בגמ' בשבת איתא "עשר עטרות נתעטר ביום זה", אחד מהם הוא "שירתה שכונה, שחנכו את המשכן ביום זה", משמע בחז"ל וכ"כ רש"י שם, שעד אז לא היה השראת השכינה, וכיון שחנכו את המשכן בא' ניסן שרתה שכונה. המהרש"א מוסיף שם להאיר את העניין שהוא חודש מיוחד להיעשות בו ניסים, ומביא את המדרש בפרשת בא, "אין לך חודש גדול מזה, שנאמר ראשון הוא לכם לחודשי השנה".

זיכנו הקב"ה להשתתף בהכנסת ס"ת, שהרבי שלאויש"ט, הכניס אותנו בחלק המצוה ע"כ שזיכה אותנו ללמוד תורה, ללכת בדרך התורה ולקיים מצוות, וחינכנו איך להקים בתים ואיך להתנהג בין אדם למקום ובין אדם לחבירו. הרי אנו מרגישים זכות גדולה ושמחה שאי אפשר להוציא בפה. איתא באוהב ישראל ועוד ספה"ק, שאדם לא יכול להוציא בפיו אלא עשירית ממה שהלב מרגיש, ואף מה שכבר מדבר, זה ששומע מבין ג"כ רק עשירית, ממילא א"א להשיג כמה לב כ"א מלא שמחה שזכינו ליטול חלק במצוה גדולה זו של הכנסת ס"ת, הנלמד מהפסוק "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת".

איתא בגמ' בסנהדרין (כ"א:) אע"פ שהניחו לו אבותיו לאדם ספר תורה, מצוה לכתוב משלו, וכן פסק הרמב"ם ושו"ע. ונשאלת השאלה, אדם שיש לו תפילין מאבותיו או ד' מינים או מצות, בוודאי שאם הם שלו הוא יוצא במצווה, ואם כתיב "ולקחתם לכם ביום הראשון" שצריך שיהיה 'לכם' מותר לאדם לקבל מאביו ולזכות בו ולקיים בו המצווה, וכן בתפילין ושאר מצוות, ומה שונה מצוה זו דכתיב כתבו לכם את השירה הזאת ודרשינן אע"פ שיש לו ס"ת מאבותיו מצוה לכתוב משלו, וכי תורה אחרת יש לו שמחויב הוא לכתוב משלו.

כותב בזה הכתב סופר דבר נורא, אדם צריך לקיים את התורה והמצוות לא רק מכיון שכך שמע מאביו, אלא "לכתוב ס"ת משלו", כלומר אע"פ שיש לו ס"ת מאבותיו, שראה אצל אביו ואצל זקינו איך צריך להתנהג ע"פ תורה, מכל מקום מצוה לכתוב משלו שלא תהיה אצלו בבחי' 'מלומדה', אלא שיהיה משלו מהבנה שלו ורצון שלו ו'ברען' שלו. בגמ' מנחות (ל.) איתא "הכותב ס"ת

זיכנו הקב"ה להשתתף בהכנסת ס"ת, שהרבי שלאויש"ט, הכניס אותנו בחלק המצוה ע"כ שזיכה אותנו ללמוד תורה, ללכת בדרך התורה ולקיים מצוות, וחינכנו איך להקים בתים ואיך להתנהג בין אדם למקום ובין אדם לחבירו. הרי אנו מרגישים זכות גדולה ושמחה שאי אפשר להוציא בפה. איתא באוהב ישראל ועוד ספה"ק, שאדם לא יכול להוציא בפיו אלא עשירית ממה שהלב מרגיש, ואף מה שכבר מדבר, זה ששומע מבין ג"כ רק עשירית, ממילא א"א להשיג כמה לב כ"א מלא שמחה שזכינו ליטול חלק במצוה גדולה זו של הכנסת ס"ת, הנלמד מהפסוק "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת".

מהגלות ושלה את משה רבינו, אמרו לו למשה, אמור להקב"ה אמרת ארבע מאות שנה ועבדום ועינו אותם ועבר רק מאתיים ועשר, איך אפשר להוציא את ישראל מהגלות, אמר ליה הקב"ה למשה, כבר היה די ביסורים שנאמר 'הנה הסתיו עבר הגשם הלך לו עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו', וממשיך המדרש, יבוא הקב"ה שנקרא ראשון ויבנה ביהמ"ק שנקרא ראשון, ויבא את משיח שנקרא ראשון, שנאמר החודש הזה לכם ראשון הוא לכם.

אנו עומדים לפני התקופה הגדולה של הגאולה, מובן שכל אחד יכול לחשוב, אה"נ הזמן גדול והתקופה גדולה והעת רצון גדול אבל במה אנו נזכה לגאולה יותר מדורות אחרים, אלא רבותי, חייבים לזכור שבמצרים כשבני ישראל היו צריכים לצאת, הם היו במ"ט שערים רח"ל והיו צריכים להוציאם מהר כדי שלא יתפסו שם, וע"ז אמר האוה"ח הק' כי לא היה להם תורה, אבל אנו שיש לנו את התורה הקדושה אפשר לצאת אפילו משער הני, אבל צריכים לקבל את התורה בשמחה. וכאן זכינו לקבל את התורה בשמחה בעז"ה, והרבי שליט"א זכנו ברוב חכמתו להכניסנו ברוח התורה כדי להראות שהתורה היא חשובה, והיא מלווה את האדם בשבכך ובקומך ובלכתך בדרך, היכן שהולך שיהיה 'תורה' דיג', וזה סיבה שהקב"ה יזכנו לגאולה השלימה.

כ"א יכול לחשוב לעצמו ולעשות חשבון נפשו, הן ודאי צריך הרבה תשובה כדי לזכות ליום הזה, והתשובה לזה היא דכלל מסור בידיו שכשאדם מהרהר בתשובה זה הרצון האמיתי שלו, וכשהוא עושה זאת בשמחה זה מדרגה חשובה יותר, וא"כ יהודי שמקבל ע"ע תורה בהתחדשות ומקבל ללכת בדרך התורה וללמוד את התורה, לקיים מצוות הבורא, לנהוג בבית איך שצריך, להתנהג בצניעות הן בלבוש הן בלשון והן בהנהגה, ולהיות נח לבריות בין אדם למקום ובין אדם לחבירו כי זה רצון הבורא, אדם כזה זוכה לקרב את הגאולה.

נביא עוד מדרש בפר' בא "בשעה שאמר הקב"ה למשה החודש הזה את נגאלין, אמר לו משה רבינו איך אנו נגאלים הלא אמר הקב"ה לאברהם אבינו ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה ואין בידיו אל ר"י, א"ל הואיל והוא חפץ בגאולתכם אינו מביט בחשבונותיכם, אינו מביט בחסרון השנים, אלא מדלג על ההרים ומקפץ על הגבעות ועל החשבונות, החודש הזה אתם נגאלים". כך ענה הקב"ה למרע"ה, לא מסתכלים על חשבונות אפילו שאינם כ"כ ראויים, אלא בגלל שאנו רוצים להיות מחוברים לקב"ה ולתורה"ק אז הקב"ה חפץ לגאלנו קודם.

ובזה יכול כ"א להתחזק ולהתפלל ולקוות מהקב"ה שנוזח שהשמחה שקיבלנו על עצמינו עכשיו שחמת התורה, שהקב"ה יעזור שזה ילווה אותנו כל החודש "ועבדת את העבודה הזאת בחודש הזה", דרך דילוג וקפיצה שנוזח שכל העבודות שבני ישראל מתכוננים לזה היו"ט, שיביאו לגאולה השלימה, והרבי שליט"א יוכל להדריכנו הלאה ולחנכנו ע"פ דרך התורה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא ונזכה עוד בהאי שתא להקריב קרבן פסח בבנין בית הבחירה בב"א.

צריך לימוד התורה להיות בחבורה, ואם נאספים ציבור גדול ללמוד את כל הש"ס רק כדי להיות להם חלק בשמחת התורה, זה מראה את הזכיה שיש לבני ישראל שיוכלו בכוח זה בעז"ה לקרב את הגאולה. ועם זה אפשר להסביר, וכבר הזכרנו בשבת, "אמר אביי כד חזינא לצורבא מרבנן דשלים מסכת עבידנא יומא טבא לרבנן", צורבא מרבנן היינו ת"ח צעיר, וכשהוא סיים מסכת עשה אביי יו"ט, ולשמחה מה זו עושה, הרי לא אביי עצמו סיים אלא אותו צורבא. רק הענין, אומר רש"י, אביי ראש ישיבה היה, וכשהוא ראה בחור ואברך צעיר שיש לו רצון לסיים מסכת והוא הסתכל בנפש הבחור או האברך וראה שהוא עוזב את כל ענייני עוה"ז ומתיישב ללמוד, וחשוב אצלו המסכת, אז "עבידנא יומא טבא לרבנן", זה יו"ט לכל התלמידי חכמים. וכבר הזכרנו שביו"ט יש שמחה אחרת משבת, שיש מצוה של עונג, וזה אמר אביי עבידנא יומא טבא.

ומובן מאד טוב למה השמחה כ"כ גדולה, שמכניסים אפילו את הגוף ועושים סעודת מצוה, כמו שהביא הפמ"ג שזה סעודת מצוה, והוא מביא מדרש "אמר רבי יצחק מכאן שעושים סעודה לגמרה של תורה", ולכאורה מה שייכות יש כאן לגוף, אלא יש פסוק בנביא (ויאל ב' כ"ו), אומרים את זה במוצ"ש ומובא בהפטרות פר' וילך, "ואכלתם אכול ושבוע והיללתם את שם ה' אלוהיך", כ"ק אאמו"ר שליט"א פירש הפסוק כמה צריך להיות מחובר לתפילה, בדיוק כמו שאדם אוכל ושותה כראוי, אבל כשמגיע לילה הוא שוב פעם מרגיש שהוא צריך לאכול, וכמו שאדם אוכל והוא רוצה תמיד להיות שבע, כך צריך להיות התפילה 'והיללתם שם ה' א' - כך צריך לעבוד את הקב"ה בתפילה. ואף ש"ק אאמו"ר שליט"א אמר את זה על תפילה, אבל בזה יבואר שפיר לענייננו, "ואכלתם אכול ושבוע" - אם נהיים שבועים, זוכים "והיללתם שם ה' א" - אפשר לעבוד את הקב"ה עם הגוף ולא רק עם הנשמה.

הקב"ה זיכה אותנו שנעשה שמחה של מצוה, שמחה גדולה זו ביום גדול כזה של ר"ח שקראנו פר' ר"ח, וחז"ל אמרו החודש הזה 'לכם', את כל החודש הקב"ה נותן לנו בידים, אתם אפילו מזידים אתם אפילו שוגגים, הכל בידים ואתם תקבעו מתי יהיה פסח, לכם היא נתונה ולכם היא מסורה. ולכן אומר הפסוק 'כי לקח טוב נתתי לכם', ואין טוב אלא תורה 'תורת' אל תעזבו' עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר, וזה כוח התורה אף שזה חלק מתרי"ג מצוות, אבל זה נותן לנו כוח לקיים את כל התרי"ג מצוות. את כל הבריאה הקב"ה ברא, וקבע סדר בבריאה והיו למועדים לימים ושנים. יש 'יום ולילה' יש 'חורף וקיץ' יש 'שנה ושנתיים' הכל מתנהג כסדר הבריאה. אבל, אומר המדרש "החודש הזה לכם, משל למלך שהיה משמר אוצרות טובות אבנים טובות ומרגליות, והכל עבור בנו הקטן עד שהגדיל, כיון שעמדו ישראל כשקיבלו את התורה מסר להם הכל, שנאמר החודש הזה לכם". וממילא כשאנו עומדים ביום זה בחודש הזה, כל הבריאה נתונה בידי ישראל אבל בתנאי שישראל מקבלים את התורה בשמחה.

אינא במדרש, "קומי לך רעייתי יפתי לך לך, הקב"ה רצה להוציא את ישראל

לרגל יומא דהילולא קדישא של מרן רבינו הקוה"ט זיע"א ומלאת ד' שנים להסתלקותו, מוגשת בזאת יריעה מיוחדת ונדירה, אשר נכתבה מתוך לב עורג של תלמיד קרוב, ת"ח מופלג בן עדות המזרח אשר זכה לקירוב בצל הקודש, ואת אשר ראה ושמע במשך השנים - העלה עלי כתב בעטו הזהב. קראו ותחי נפשכם!

הבאים ישרש יעקב

ובו אביע אומר בעזרת היוצר אדם מחומר, מעט ממעשיו והנהגותיו של אור ישראל וקדושו, נזר אלוהי על ראשו, אב"י כל חוזה, מזר"ק טהור מגזע ישישים, בנש"ק אראלים ותרשישים

כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר רבינו יעקב ישכר בער "הבאר יעקב" מנדבורנה זיעועכ"א

והקדישו את קדוש יעקב, ממה שזיכוני מן שמיא להסתפח בנחלת יעקב, ומלבד אוהלי תורה אשר בנה ואשר נטע בחיים חיותו - מה טובו אוהלי יעקב, הוא אשר גלל את האבן מעל פי הבאר באר יעקב, גם אליו נאספו כל העדרים ויאמרו מצאנו מים קרים על נפש עייפה, כל הנפש הבאה לבית יעקב - מגיד דבריו ליעקב, ואז נשמע הקול קול יעקב, ויעמידה ליעקב לחק ולמשפט הבאים ישרש יעקב

בדור כמו שלנו, וכמה חשובה חתונה בגיל מוקדם וכמ"ש חז"ל ביומא (ע"ב) עה"כ "יראת ה' טהורה עומדת לעד", זה הנושא אשה ואח"כ לומד תורה בטהרה. ועוד ועוד מאמרי חז"ל, ובפרט שאצל החסידים מתחתנים בגיל צעיר מאד וכו', ושלחתי המכתב ביד הגבאים. לאחר שבוע כשנכנסתי לרבינו, קרא לעומתי (כדי לעודדני) "ספרא רבא ספרא רבא". (ובכלל תמיד היתה דרכו דרך הקודש לעודד. כו"כ פעמים כשנכנסתי אליו, היה פותח במילים "חשבתי עליך", או "התפללתי עליך").

באחד הימים נכנסתי לרבינו בשעות הצהריים. לאחר ששאל אם יש התקדמות במשהו ועניתי שלא, כנראה שרבינו לא יכול היה לסבול את צערי, ואז הרצינו פניו הק' נטל פיסת נייר וכתב עליה מה שכתב. הסתכל בציפורני ידיו, עצם את עיניו, ובמשך דקות ארוכות הרעים בקולו קול עוז "אוי ווי ווי..." פניו נעשו פני להבים, והמקום נהפך לחרדת אלוהים... רבינו העפיל עם שכינת עוזו לגבהי מרומים ואני אגא אני בא... לאחר ש'חזר משם' ברך אותי רבינו ופטרני לשלום שאבוא בקרוב לבשר בשורות טובות. באותה תקופה אמר לי, "אתה קצת ברוך ולכן על רוב השידוכים שמציעים לך אתה משיב בשלילה, ע"כ תבוא לשאול אותי, ואתה לא חייב להגיע לכאן, אלא תאמר לגבאי שביקשתי שיתן לך את מספר הטלפון האישי של הבית, וכאשר יש לך ספק או שאלה תתקשר והוא יפנה אותך אלי". ובאמת הרגשתי באותן השנים שרבינו מחזיק אותי בעשר אצבעותיו לכל אפול למשבר.

היה לי חבר וידי"ן שכאב לו מאד המצב שלי, והלך לרבינו ז"ל לומר לו עד מתי? ואז פניו של רבינו נעשו פני להבים ואמר לו בזה"ל: "יש קיר של בטון בשמים, אבל אני בעז"ה אשבור את זה, אני אשבור את זה". ובאמת תקופה קצרה לאחמ"כ מצאתי את זיווגי בשעטומ"צ.

בב' לחודש אדר א' נתתי לרבינו הזמנה לחתונתי ובקשתי ממנו בנועם שיח שהוא יסדר חו"ק, ואמר לי, "כיון שיש לך ראש ישיבה הוא עלול להיפגע,

"הרבה שואלים אותי מדוע אני מקבל קהל מכל העדות והחוגים, ואני אומר לך, כל מי שהוא מזרע ישראל שיהיה אשכנזי, שיהיה ספרדי, ואפילו 'תורכי' אני אקבל אותו". ואם בכל יהודי יש ניצוץ ממשו רבינו ע"ה (כמ"ש רבנו הגר"א ז"ל, בפ"י לספרא דצניעותא פ"ה ע"ש), ברבינו שהיה רועה ישראל היו כו"כ ניצוצות. וכמ"ש (תיקו"ז ת"י ס"ט) "אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא". והסביר בס' אור ישע (פ' וילך) שהולך בחינתו בכל רועי ישראל, שיהיה בכל רועי ישראל בחינת משה.

כשהלכתי בפעם הראשונה לכ"ק מרן זצוק"ל היה זה בשעות הצהריים, הלכתי מתוך מטרה שזה הנסיון האחרון שלי לקבל ברכת צדיק, כדי שאזכה להקים ולבנות בית נאמן בישראל. כי כבר עייפה נפשי מקבלת ברכות, עצות, תיקונים וכו' וכו' מכל מיני רבנים וצדיקים. רבינו שאל לביאתי ועניתי לו שבאתי להקביל פנ"ק כדי שיברכני שאמצא בקלות ובמהרה את זווגי ההגון, ובקרוב ממש אבנה בית נאמן בישראל. רבינו שמע, וענה: "שב תלמד וזה יגיע בעז"ה". באותו רגע גמרתי אומר בליבי שאין לי מה לחפש כאן יותר, ופתאום רבינו קורא את מחשבותי (וכמו שאספר לקמן בעז"ה) ואומר לי "תבוא לפה עוד, תבוא לפה עוד"... וקרץ לי בעין קדשו, עינא דשפיר חזי.

ומאז נפשי נקשרה בנפשו הטהורה (וכמו שאמר לי פעם תחת אחד השיחים, אתה יודע, אנחנו קשורים בנפש! סתם ולא פרש), ומאותו זמן הייתי מגיע אליו לעיתים מזומנים ותמיד היה מעודד אותי אין לך מה לדאוג בסוף אתה תתחתן, וכל שיחו והגיגו איתי באותן השנים היה דיבורי אמונה והתחזקות בהש"ת דכל מאי דעביד רחמנא לטב עביד, ורק עכשיו אנחנו לא רואים זאת. והיה ממריץ אותי ללמוד בהתמדה ובחשק רב כאשר היה באמנה איתי.

פעם כתבתי לרבינו מכתב ארוך מאד, ובו משכתי בעט סופר מריר מה שעובר על בחור רווק בפרט

"ואלישע ראה והוא מצעק אב"י אב"י (א'דמו"ר יעקב ישכר בער) רכב ישראל ופרשיו" (מלכים ב', ב' י"ב), "דטב להון לישראל בצלותיה, מרתיכין ופרשין" (מו"ק כ"ו). בז' באדר ה'תשע"ב, יום פטירת משה רבינו רעיא מהימנא, התבש"ס כ"ק אדמו"ר עטרו"ת, מרן רבי יעקב ישכר בער זצוקלה"ה, נסע הוא למנוחות, ועזבונו לאנחות, הצדיק אבד, וה'ן איש שם על לב, אנחה הס'וברת, מעתה מי יורנו דעה, ומי יתקנו בעצה, מי ילמד סדר טהרה, ומי יאמר איה הקדש'ה, מי יעמוד בתפלה, ומי יברך הברכה, מי יקבלנו בפנים מאירות, ומי ישמח הלבבות, מי יכריע בפקו"נ החמורות, ומי יתמוך ויסעד נפשות נכאבות, מי ייעץ בהקמת בתים נאמנים בישראל, ומי יפרוש כנפיו על החפצים לחזור בתשובה וידריכם במסילה העולה בית-אל?

על הכתוב "יפקוד ה' אלוהי הרוחות לכל בשר איש על העדה אשר יצא לפנייהם ואשר יבוא לפנייהם וגו' ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה", מקשים המפרשים ז"ל מדוע ביקש משה רבינו רעיא מהימנא בזה"ל כצאן בפתח ולא בשוא? ותוצו כי תמיד הרועה של הצאן אינו מתכוין אלא לטובת עצמו, וזהו הדיק אשר אין "להם" רועה, שהרי הוא רועה אותם לטובתו, ולא "להם" לטובתם, כי מגז כבשיו יתחמם, וישתה מהחלב שלהם, וישבע מבשרם, כאשר ירעם על מבועי מים, ואינו חושב רק על טובתם הבלעדית של הצאן. משא"כ פרנס אמיתי של ישראל שהוא בבחינת "ותורה יבקשו מפיהו, כי מלאך ה' צבאות הוא" (מלאכי ב', ז), ופירש הרב בעל ההפלאה אם הרב דומה למלאך שהוא בבחינת עומד, כמ"ש (זכריה ג', ז) "ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה", ואינו חושב על התקדמותו האישית אלא רק טובת זולתו מבקש, אזי תורה יבקשו מפיהו.

והרי הדברים הללו את רבינו זי"ע עד לאחת. כמה תרם מזמנו אונו והונו למעננו ועצר את התקדמותו הרוחנית (כביכול) כדי להטיב עם כל בר ישראל. (וראה מש"כ איהו גופיה בס' 'באר יעקב' פ' נח אות ט"ז). וכמו שאמר לי באחת הפעמים בזה"ל:

מפי הבעש"ט הק', שכשספרים בשבחו של הצדיק זה עוזר להעלות את נשמתו מדרגה אחר מדרגה. כמו כן (שם עמ' ק) זירז לאחד ממשפחת קדושים, לקבץ עובדות וסיפורים ממשפחתו משפחת ר' ע"ט.

ולמודעי אני צריך, שכל מי שנכנס אל הקדש פנימה ידע רבינו לאיזה צורך הגיע ומה בקשתו, ומה עובר עליו, ומה מצבו ברוחניות ובגשמיות! ואין נסתר מחמתו. כמו כן כל שם שהיה כתוב בקוויטל, ואע"פ שהאדם עצמו לא היה לפניו. (ופעם שאל אותי לגבי שם מסויים ולאחר שהתברר שיש עוד שם לאותו אדם מסר לי את עטו כדי לתקן בקוויטל) **בבחינת** "ידע מה בחשוכא ונהורא עמה שרא" (דניאל ב) וכל רז לא אניס ליה! ומה שהיה שואל לסיבת בואו של הנכנס הוא רק מפני הנימוס ושורת דרך ארץ, בבחינת "איכה" (בראשית ג, ט) וכפירוש רש"י שם ע"ט. (וראיתי

בס' אור ישע שכתב בשם הרה"ק ר' אהרן ראטה זצ"ל, שאמר בשם הרה"ק ר"א ישעיה מראפשיץ זת"ע, שרבי שנוטל כסף פדיון מיהודי, ואינו יודע עוד בטרם נכנס אליו מה שכתוב בקוויטל, הרי זה גניבה).

רבינו ז"ל ברוח קדשו ידע גם דברים שיקרו בעתיד ואפילו בעתיד הרחוק. בקיץ תשס"ז עברתי לגור בעיר ביתר (לאחר שהתייעצתי עם רבינו כמובן ונתן את הסכמתו), ולאחר תקופה עדיין לא מצאנו את מקומנו שם מכמה וכמה סיבות, ולכן רצינו לחזור לגור בב"ב. כשבאתי לרבינו להתיעץ איתו על כך אמר לי "חבל, כדאי לכם להמשיך לגור שם, בב"ב תהיה לכם דירה קטנה מאוד". וכשמניתי לרבינו עוד סיבה מסוימת אמר: א"כ, אז תחזרו לגור בב"ב. מיותר לציין שכך היה, ומצאנו דירה קטנה מאד. (אמנם לאחר תקופה נתן לי עצה על העתיד לבא בעה"ו).

שנה אחת בעש"ת הגשתי לרבינו קוויטל שרשמתי בו שמות של שלשה נשים זקנות צדקניות ותמימות, על מנת שיברך אותם שיזכו לגמח"ט בספסצ"ג. תכך כשראה רבינו את השמות אמר לי בזה"ל: "הבאת לי שמות טובים"... וראיתי על פניו קורת רוח. מאידך גיסא כשהייתי מגיש לרבינו שמות של אנשים שלא היו כ"כ... היה רבינו גונח מכאב ושואג 'אוי וויי אוי וויי' כידוע לכל באי שער עירו. הכי קרא שמו יעקב בא סימן 'יתן ב'קולו קול עוז' (תהלים סח, לד).

כאשר הייתי נכנס לרבינו עם דף שבו כתבתי שאלות שרציתי לשאול אותו, אפילו שהדף היה עדיין מונח בכיס, תיכף ומיד היה פונה אלי ואומר: כן, מה השאלות?... כמו כן כמה וכמה פעמים, כשהייתי מגיע להקביל פניו, אם זה בעריכת השו"ט בלילות שב"ק, והייתי עומד מרחוק, או בערב יוה"כ, או ביום פורים, בטרם נגשתי אליו הייתי קורא לו במחשבתי 'רבינו עשה עמי אות' לטובה, שאתה יודע שאני הקטן נמצא כאן, ואז פתאום היה מנופף בידו הק' לכיווני, אע"פ שהיה עסוק באיזה דבר.

ודרך אגב, גם אדם שעניי בשר לו, כשראה את התנהגותו של רבינו ז"ע בשוה"ט בליל שבת, איך שכל כולו היה אש להבת שלהבת, סוער וגועש, רוקע ברגליו, מכה בידיו זו על זו, ומדי פעם מתרומם מכסאו ופושט ידיו כמקבל דבר-מה, הבין בדעתו שרבינו רואה ראיות רוחניות

שם ה' הללו עבדי ה', ולא עוד אלא שהקדים הלול עבדיו להלול, וע"כ מקבילות הללו'ת כי ללמדנו בא "שכל מי שמאמין ברועה נאמן כאילו מאמין במי שאמר והיה העולם" (מכילתא פ' בשלח, עה"כ ויאמינו בה' ובמשה עבדו). וכן אמרו (כתובות ה ע"א) "גדולים מעשי צדיקים יותר ממעשה שמים וארץ. ורבינו בחיי בפי' וישלח כתב: "יתחייב האדם לחקור הצדיקים ולספר בשבח מעלתם". והמאירי בפי' לוימא (לח ע"ב) כתב: "מצוה לאדם שישפר בשבחן של צדיקים כל זמן שמזכירם, כדי לקרב בני אדם למעשיהם".

וזאת לבד מהכרת הטוב שאנו חייבים לרבינו הקוה"ט ז"ל למען יהיו שפתותיו דובבות. ורבינו גופיה הביא (עיי' באר רבותינו ח"ב עמ' רכג) את מה שכתב המגיד מזאלאזין זע"א, ששמע בעצמו

(מה שהתברר למפרע כנכון מאוד) אבל אני אזמין אתכם בתוך השבע ברכות". ובאמת יום לאחר החתונה צלצל הגבאי בשעות הבוקר והזמין אותנו להיכנס לחדרו הק' ושם הרעיף עלינו שפע ברכות.

לא אשכח לעולם את השמחה ששרתה על פניו הק' עת אשר נכנסתי שעות ספורות קודם החופה להתברך מפיו, זאת הייתה שמחה של נחת, שמחה של נצחון, כמו של אדם שהשיג כבר את מבוקשו. וב"ה שזכינו במשך כמה שנים לאחר החתונה, לליווי כמעט צמוד מרבינו בכמה וכמה ענינים. וקיימתי בעצמי אעלה אל אב"ו והנה'ר הינו איתי.

כאשר נולד לנו בשעט"מ בני בכורי ישצ"ו, היה זה ביום חמישי, אצתי רצתי באותו ערב לספר לרבינו כדי לשתף אותו בשמחתי, וגם כמובן להזמינו להיות סנדק. לאחר ששמע אותי ושמח מאוד על הבשורה, פתאום הרצינו פניו, ואמר לי "רגע,

היכן נולד?" עניתי ב... אמר לי רבינו בתרעומת, "על כל פרט ופרט התייעצת איתי, לא יכולת לשאול אותי: היכן ללכת? אתה לא יודע שכאשר הולכים לשם אני יכול לשמש כסנדק מסיבות מסוימות?" לא ידעתי שעד כדי כך דבר המלך ודתו מגיע, ובפרט שאני לא מאנשי הקהילה, ומניין לי לדעת זאת? אמר לי רבינו "טוב, תן לי לחשוב, ותכנס אלי בעוד כמה ימים". כאשר נכנסתי אמר לי, "אני מאוד רוצה לשבת סנדק, אבל אם אצלך אשב סנדק, אחרים מהקהילה מסוגלים לפרוץ גדר". התייעצתי עמו על השם שאקרא לילד, ואיזה מוהל לקחת, ויצאתי משם בלב כבד... אבל ב"ה זיכנו הבורא יתברך שישב סנדק הגאון הגדול הגרי"ח סופר שליט"א, שהסכים באופן מפתיע ונדיד להגיע לב"ב. יה"ר שבני זה יגדל לאילנא ברבא לתורה ויר"ש עם שאר אחיו.

את קיום מצוות פדיון הבן והסעודה, הורה לי רבינו לערוך כליל השלושים ואחד. לשאלתי ממתני יש לשים כיפה לילד, כמדומני שאמר מגיל שנתיים כבר ראוי להקפיד. לאחר החלאקה שעשה לבני נ"ו, אמר שרצוי לקחת אותו גם לציון התנא האלוקי רשב"י, וגם שם לגזור מעט משערות ראשו. וכן עשינו מעשה. לגבי צוואת ר' יהודה החסיד ז"ל, ממעשה שהיה אצלי הבנתי שרבינו ז"ל אינו חושש להם, וחשבתי שאולי ס"ל כמו הפוסקים שכתבו שלא נאמרו אלא לזרעו, (עיי' לסבא דמשפטים בשו"ת יב"א ח"ב חלק אהע"ז סימן ז שהאריך למעניתי בזה), אולם אחרי שקראתי באיזה עלי'ם לתרופה, בבעיה שהובאה לפניו שזה בגלל שעברו על מה שכתוב בצוואותיו (ס"ב) לא לסתום חלון או פתח לגמרי ע"ש, ראיתי שכן חושש. ושאלתי בחודש אייר שנה זו את נכדו חביבו הרה"ח ח"מ אשכנזי צ"ו על פתגמא דנא, ואמר לי שיש צוואות שרבינו חשש להם ויש שלא.

ועתה אספר מקצת מעשיו ונפלאותיו של רבינו הקוה"ט, ואת הנ"ס למינהו, ממה שחזיתי אני א"ש צעיר ישצ"ו. ובריש מראין אטול רשות והורמנא מן קדם אלקנא, ימן בלשוני מלה, ודעת נבונה וצלולה, לבל אבא לידי תקלה, שהרי סיפור ושבח מעשי הצדיקים שווה בגדולתו לשבח הקב"ה! דפעם כתיב (תהלים קיג, א) "הללו עבדי ה', הללו את שם ה' ופעם כתיב (שם קלד, א) "הללו את

ועיין בשער הגלגולים הקדמה כ"ב ומשם בארה, ואכמ"ל. כששאלתי מדוע לא אמר רבינו ד"ת בסעודה שלישית (וידוע שהרבה צדיקים הקפידו ע"כ), אמרו לי שרבינו היה אומר "איך אפשר לדבר כשאבא (הדב"ח ז"ע) נמצא כאן". ופעם שעות ספורות לפני שמחת אחד מצאצאיו אמר שכבר ראה את האבות שהגיעו מהעולם העליון להשתתף בשמחה (וכמ"ש בזהר פרשת פנחס ר"ט ע"ב).

שנה אחת בפורים כשנכנסתי לרבינו עם בני נר"ו ברך אותי רבינו, ואז חלפה בראשי מחשבה מה חושב רבינו על בני, ותכף ומיד כשסיים רבינו לברך אותי, הסתובב לעבר בני ואמר בזה"ל: "זה הבן יקיר לי"... כמו כן שנה אחת כשהייתי בטיש בזאת חנוכה, כשחלפתי ליד רבינו וקיבלתי מידי הקדושות מטבע לברכה וקלמנטינה, חלפה בראשי מחשבה לבקש מרבינו שיברכנו לעוד זש"ק, לאחר שעברו כמה שנים מלידת בנינו הראשונים. בטרם פציתי את פי, ואני שומע פתאום את רבינו שמברך אותי, "תזכו בקרוב לעוד זש"ק"...

סיפר אדם אחד, שבא לרבינו כמה פעמים על איזו בעיה שהיתה לו, ולא זו הענינים. באחת הפעמים כשעוד היה בדרך חלפה בראשו מחשבה טובה, לפחות אני מכבד את רבינו, וגם נותן לו כסף. כאשר הגיע תורו ונכנס אל הקדש פנימה, מיד פתח רבינו ואמר לו: "אני לא צריך ממך כבוד, כי יש לי הרבה, וגם לכסף שלך אני לא זקוק, אלא כל כוונתי היא רק לעזור לך..."

פעם אחת ביקש ממני ת"ח מסוים, להיכנס למקובל אחד שליט"א בגלל איזו בעיה שהייתה לו. נכנסתי לרב ההוא וספרתי לו על הבעיה, תיכף לקח תנ"ך ופתח אותו כמה פעמים עפ"י גורל מסוים הידוע לו, פנה אלי ואמר לי, אסור לי מטעמי לשוה"ר לומר לך בגלל מה הוא סובל מהבעיה הזאת. לימים נכנסתי לרבינו וספרתי לו על הבעיה, כאשר ראה רבינו את שמו בקוויטל, תיכף אמר לי, "מטעמי לשוה"ר אסור לי לומר לך את הסיבה שבגללה הוא סובל"... ואז בקשתי מהת"ח ההוא שיכנס להקביל פנה"ק ואכן לאחר תקופה נכנסנו שנינו. אחרי שהצגתי לפני רבינו, בקש ממני רבינו לצאת מהחדר, כדי לדבר עמו ביחידות, ושם נתן לו הדרכה מעשית איך לפתור את הבעיה.

אחד מידידי, אברך ת"ח ה"ו, היו לו כמה הצעות לקניית דירה. אחת ההצעות שמצאה חן בעיניו הייתה דירה בשכונת גני גד בב"ב, אך דא עקא שהמוכר רצה מאה וחמש עשרה אלף דולר בעת סגירת החוזה, ורק לאחר ארבעה חודשים יקבל הקונה את הדירה, בתוספת חמשת אלפים דולר. ידידי חש מעסקה כזאת ולא ידע מה להחליט, עד שנזכר שבעת בחירותו לקחתיו לרבינו ז"ל ונהנה מעצותיו הק', החליט להתייעץ עם רבינו, ועי"כ יכלכל צעדיו בשל' הקודש. כששמע רבינו את ספקותיו אמר לו, "אתה לא תפסיד מזה אלא רק תרוויח". שמע, ועשה מעשה. לאחר תקופה קצרה הייתה עלייה חדה בשער הציג של הדולר כזכור, ובזכות ששמע בעצת רבינו ניצל מהפסד כספי גדול.

בתקופה שגרנו בביתר (כ"ל), קנה שם אברך אחד דירה, וכשהיה בתהליכי הקנייה התמוטטה חברת 'חפצי-בה' ופשטה את הרגל כידוע, ורבים הניחו כספם על קרן הצבי. כשספרתי זאת לרבינו, לפי התגובה שלו הבנתי שהאברך הזה יצא. ובאמת לאחר שש שנים! של תהליכים משפטיים, סיפר

שקיבל סוף סוף את הדירה מבלי שיוסיף על המחיר אפ"ל שקל אחד.

בשנת התש"ע, נכנסתי לרבינו בעש"ת (לאחר תקופה שלא קיבל קהל עקב חולשתו), וספרתי לו על בני שהיה אז תינוק בן שבעה חדשים, וכמה פעמים כמעט נחנק תוך כדי אכילה רח"ל, והוצרכנו לפנותו לבי"ח, ולאחר בדיקות מקיפות אמרו לנו הרופאים שהם לא יודעים מה הבעיה. אז אמר לי רבינו בזה"ל, "אני יודע מה הבעיה, וזה יעבור לבד". ומאז ב"ה נעלמה כלעומת שבאה.

כמה וכמה פעמים קיים בי רבינו טובה תוכחת מגולה מאהבה מסותרת, להתמיד יותר בלימוד התורה"ק ועוד ענינים (ורובם הביאם מהרח"ו ז"ל בהק' לס' ע"ח (דף ה' ע"ג) והיא הק' סור מרע ועשה טוב, קחנו משם ובואה. ואל יחשדני הקורא שיש לי עסק בנסתרות. ומנסתרות נקני!). והיה מכה על קודקודי ואומר לי, "כשהיית בחור היית מתמיד יותר" וכו'. ופעם אחת אמר לי, "בימי בחורותיך לאחר שיצאת מכאן, היו פעמים שהיית חייב לעצור את קבלת ה"ק ה"ל,

כשהלכתי בפעם הראשונה לכ"ק מרן זצוק"ל היה זה בשעות הצהריים, הלכתי מתוך מטרה שזה הנסיון האחרון שלי לקבל ברכת צדיק, כדי שאזכה להקים ולבנות בית נאמן בישראל. כי כבר עייפה נפשי מקבלת ברכות, עצות, תיקונים וכו' וכו' מכל מיני רבנים וצדיקים. רבינו שאל לביאתי וענית לי לו שבאתי להקביל פנה"ק כדי שיברכני שאמצא בקלות ובמהרה את זווגי ההגון, ובקרוב ממש אבנה בית נאמן בישראל. רבינו שמע, וענה: "שב תלמד וזה יגיע בעז"ה". באותו רגע גמרתי אומר בליבי שאין לי מה לחפש כאן יותר, ופתאום רבינו קורא את מחשבותי (וכמו שאספר לקמן בעז"ה) ואומר לי "תבוא לפה עוד, תבוא לפה עוד"... וקרץ לי בעין קדשו, עינא דשפיר חזי.

ולקחת הפסקה ולנוח מרוב שכאב לי עליך". וכוונתו הק' היתה, שהטובה שאחזיר לו היא רק ע"י שאתעלה יותר בעבודת השי"ת.

שנה אחת בר"ה הייתי קצר רוח, וחשבתי לעצמי מתי כבר יסיימו את התפלה ונלך לאכול ולנוח. וכאשר נכנסתי לרבינו בעש"ת (ד' תשרי תשס"ז), שאל אותי היכן התפללתי, ואיך היו התפילות? לאחר שעניתי, פנה אלי ואמר: "בר"ה צריכים לחשוב רק על התפילה, ולא על אוכל ושאר הנאות הגוף".

עוד איזה הנהגות ואמרי מוסר שזכיתי לשמוע מפ"ק במשך השנים:

באחד הפעמים שנכנסתי לרבינו אמר לי: "לפניך היה פה אברך משלנו (כן אחז צדיק דרכו לומר 'אתה משלנו' וגם לי הקטן אמר זאת כמה פעמים) שסיים את כל הש"ס, וכיון שחזר על כל דף גמ' ארבע פעמים נמצא שסיים את כל הש"ס ארבע פעמים". וקרץ לי בעין קדשו כמחוי במחוג 'הרי גם אתה יכול'.

פעם זירז אותי לקרוא תהילים בכל יום, והוסיף ואמר לי "גם אנחנו קוראים כל יום תהילים לפני מנחה". וכמדומני שאמר לי אז שהוא קורא כל יום עשרה מזמורים.

רבינו הקפיד מאוד שהאדם לא יציא מפיו דבר מגונה אפ"י על עצמו. באותן שנים כאשר חיכיתי לישועה ורבינו היה אומר לי הנה זה קרוב, נכנסתי אליו (כמדומני בט"ו באב) ואמרתי לו במרידות "עבר קציר כלה קיץ" (ירמיה ח, כ) ולפני שבאתי לסיים את הפסוק (ואנחנו לא נושענו) קרץ לי בעינו לא להמשיך...

טהרתו וקדושתו של רבינו היתה גבוהה עד מאוד כידוע. כמעט תמיד לפני כניסתי להקביל פני הקודש טבלתי במקווה טהרה. באחת הפעמים כשנכנסתי אליו, אמר לי "טבלת היום?" התפלאתי ועניתי, כן טבלתי! ואז כתב בכתי"ק על פתק, שם קדוש [א.ג.ל.א. היוצא מתיבות א'תה ג'בור ל'עולם א'דנ"י], ואמר לי תכוון אותו כאשר אתה טובל. לאחר תקופה הפסקתי לכוון, ובאחת הפעמים אמרתי לרבינו שזמן מה אני לא מרגיש התעוררות דקדושה, ואז אמר לי, "נו מה נעשה, הבאתי לך משהו לכוון והפסקת"...

שנה אחת שאלתיו איזה ספר ללמוד בחודש אלול, ואמר לי בספר 'שער המלך'.

הפעם האחרונה שהייתי אצל רבינו ביחידות, היה לאחר חג השבועות (סיון תשע"א), ולאחר שהתפללתי עמו תפלת ערבית בחדרו הק', יצאתי, ולאחר שנקראתי להיכנס אל הקודש פנימה, פנה לעברי ואמר לי "זהו, כבר אין לי את הכוחות שהיו לי פעם", ואז ספרתי לרבינו שקראתי פעם באחד הספרים (אבני"ה ברזל אות כ, ושיח שרפי קדש ח"א אות תקטז), כאשר אחד מתלמידיו של אחד האדמו"רים, שהיה נגר במקצועו, הגיש לו כיסא שהכין בעבורו, שאל אותו הרה"ק במשך כמה זמן עבד על הכיסא? ענה לו במשך חצי שנה, וכמה זמן כל יום? ואמר לו הנגר שעה אחת, השיב לו הרה"ק, א"כ נמצא שחשבת עלי חצי שנה כל יום שעה. ואז אמרתי לרבינו, רבי, מאז שהכרתי אותך, לא היה יום אחד שלא חשבתי עליך כו"כ פעמים במשך היום!

בעיו"כ (תשע"ב) נכנסתי לחדרו עם בני יח"י, כשראה אותי רבינו נופף בידו לעומתי, כאומר לי ברוך הבא. כשהתקרבו ברך אותנו למרות חולשתו הגדולה, וזו הפעם האחרונה שראיתי פני הקודש פנים בפנים ותנצל נפשי.

והנה אם רק ניקח את הנקודה שרבינו ז"ע קיבל קהל שעות רבות כל-כך ביממה, וישב עם כל מי שנכנס אליו בארבע עיניים, ופעמים עם אותו אדם במשך שעות, ועד השעות הקטנות של הלילה, נגיע למסקנה שהיה כמעט חד בדרא באהבת ישראל, ובשם זה הצטיין רבינו עד מאוד מכל השמות.

ובכן היה לאין, מחמד כל עין, הצדיק אבד לדורו אבד! אך זאת נחמתנו בעינינו, שיעקב אבינו לא מת (תענית ה' ע"ב). ויש-שכר לפעולתו, ומה כאן עומד ומשמש, אף להלן עומד ומשמש, (ע"פ סוטה יג), וכל פרנס שמנהיג את הציבור בנחת, זוכה ומנהיגם אף לעוה"ב שנאמר: ומרוה גם הוא יורה (סנהדרין צב ע"א). וימליץ עלינו ועל כל בית ישראל אחינו שפע ברכה והצלחה וכוט"ס, ברוחניות ובגשמיות, כאשר היתה באמנה איתו, וזכותה וזכות אבותיו הק' דנפישא, תגן עלינו מכל בישא. יגל יעקב ישמח ישראל במהרה.

בעל השמועה עומד כנגדו

משאו החוצב של כ"ק אדמו"ר מפינסק קרלין שליט"א,
בסעודת ההילולא ז' אדר ב' תשע"ד, בשבח ויקרת עבודתו
של רבינו הקוה"ט זי"ע, ומעלת ההתקשרות לצדיקים
באמונה ותמימות

מוצאים בכך תועלת אפילו שהצדיק נסתלק כבר, ואז אפשר לומר שהצדיק לא אבד, כי עודנו כאן ומעורר בהזכרתו את התלמידים לשוב ולהתלהב מכוח עבודתו שעבד.

אנו עומדים בהילולא ז' אדר, ואתפשטותא דמשה בכל דרא. ידוע, ואמרת זאת קודם לרבי שליט"א, שהגמ' אומרת שהמן עשה גורל ושמה עם חודש אדר שעלה לו, כי זהו ירח שמת בו משה, ולא ידע שבאדר אף נולד. אך קשה, מה בכך שאף נולד באדר, אם לאחר מאה ועשרים שנה נסתלק בו, הרי סוף סוף זהו ירח שמת בו משה לבסוף. אלא מבארים, שהמן לא היה ידוע שבאותו היום שמת, בו גופא באותה שעה מיד הוא נולד מחדש, כי אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא, וההתפשטות החלה

משנסתלק, ונמצא שאז שפיר נולד ביתר שאת ותוקף. ומציאות זו לא ידע המן הרשע, שהצדיק לא מת, אלא מתעלה לדרגה גבוהה יותר של חיות. ואם אנו מדברים על הרבי זי"ע, אזי אף הוא בבחינת הצדיק לא אבד אלא בעל השמועה עומד כנגדו, הרבי היה בעולם הזה ועודו בעולם, ואין מציאות של אבד. ובזה מבואר הסמיכות של ב' המאמרים הנזכרים.

הנה אני נוסע הרבה בעולם, ושנה אחת בעת שהייתי בחו"ל פגשתי שם בעל תשובה, שהקשה לפניי כי אינו מבין מפני מה צריך רבי, הוא הבין אמנם שבכדי ללמוד תורה והלכה צריכין לרבי שילמד, אך רבי עם חסידים הוא כלל לא הבין פשר העניין. בשעת מעשה היו הדברים קשים עלי ביותר, הרי אנו יודעים שהאמונה ברבי צריכה להיות לא פחות מהאמונה ברבנו של עולם, ואם חסר באמונה ברבי אזי חסר באמונה ברבש"ע. שמעתי מהרבי זצוק"ל כשהיה בטבריה, פירוש הפסוק "וארשתך לי באמונה וידעת את ה'", אמר הוא ז"ל הפי' שאם יש אמונת צדיקים, אז ממילא יודעים שיש הקב"ה בעולם 'ידעת את ה'', ואם אין אמונת צדיקים, חסר באמונת ה'. ועל כן כששמעתי הקושיה מהאיש ההוא, נאלמתי דומיה וחשבתי לעצמי מה אפשר לומר לו, וכי אומר לו שחסר לו אמונה בה?

אך לימים כשהתבוננתי קצת והעמקתי בספרים, ראיתי ששאלה זו היא אינה נחלת אנשים כמותו בלבד, אלא היא שאלה של כאו"א, וכולם בענין זה כמו

הגמ' בשבת (ק"ח:) "אמר רבי יוסי מימי לא עברתי על דברי חבריי, יודע אני בעצמי שאיני כהן, אם אומרים לי חבריי עלה לדוכן, אני עולה". מאמר זה מתאים מאד לענייננו, ביקשו ממני להשתתף בהילולא קדישא, וזו זכות גדולה עבורי, אבל באמת יודע אני בעצמי שאיני כהן, כלומר לא איש דברים אנוכי, ובפרט בפני כזה קהל גדול שיש בהם עובדי ה', יראי שמים ותלמידי חכמים שהסתופפו בצילא של בעל ההילולא, וביחוד כשמרן הרבי שליט"א יושב עמנו, מי אנכי לדבר. והנה בגמ' במגילה י"ח איתא שא"א לספר בשבחיו של מקום, והיינו דכתיב 'לך דומיה תהילה', הרי שלפעמים דווקא השתיקה היא התהילה, ועניין זה שייך גם בדיבור אודות מעלתם של צדיקים. וא"כ הרי שאיני מוצא עצמי ראוי כלל לשאת דברים. אמנם חזקה עלי בקשת גדולים, ואין מסרבין לגדול.

איתא בגמרא מגילה "אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא, צדיק אבד - לדורו אבד, משל לאדם שאבדה לו מרגלית, כל מקום שהיא - מרגלית שמה, לא אבדה אלא לבעלה". היינו כשהצדיק מסתלק, לא הסתלק לעצמו, אלא הסתלק לבני הדור. וא"כ נמצא לכאורה שאחר הסתלקות הצדיק הרי חסרנו ואבדנו אותו. אך הנה יש מאמר של רבי חנינא קודם למאמר זה, "אמר רבי חנינא כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם", ויש לומר שיש שייכות בין אלו שני המאמרים, וזה משלים את זה. כי הנה אמרו חז"ל שהאומר דבר הלכה, יראה כאילו בעל השמועה כנגדו, והיינו כשחוזרים על עבודותיו ודיבוריו של הצדיק, יש לדמות כאילו הוא עומד כאן ואומר את הדברים, ואז זהו המופת היותר גדול שניתן לספר ממנו, שרואים כביכול את עבודתו בחוש ומתעוררים על ידי כך.

ובעל ההילולא זי"ע, כמה היה גדול כוחו בעבודת ה' בלבת אש, והעלאת האבוקה בתוך לבות ישראל. יושבים כאן בין העולם אנשים שהכניס בליבם טעם בתפילה ובשבת, ורומם אותם למדרגת עובדי ה' בזכות עבודתו הזכה שראו ושמעו. אני הייתי במחיצתו כמה שבתות במירון, וראיתי איך שהוא היה בוער בשבת, ואיך שהעולם היה בוער יחד עמו בקדושת השבת, וממילא כשאומרים דבר "בשם אומר" ומעמידים בעל השמועה כנגדו, להיזכר ולהתבונן בכל תוקף עבודתו,

חסר לו בזקיפות ראש כי הוא פלג גופא, כמי שחסר לו ראשו. ומי בכוחו לקרב את ישראל לקב"ה, זה רק הצדיק שהיה לו מסי"נ בפועל. וזה 'כופר נפשו' שצריך מסי"נ, ורק הצדיק יש בכוחו לזקוף כלל ישראל לה'. וזהו פי' המדרש "חייך שבכל שנה אתה עומד וזוקף את ראשם", היוצא מדבריו.

אך נוסף עוד עניין המתבאר בפסח"ק בית אהרן, והוא מוסב אף על כל יחיד ויחיד בפני עצמו, שהיחיד ג"כ יש לו בחינה של פלג גופא, שיש לו גוף ונשמה. והנשמה היא החיות של יהודי, שזה החילוק בין יהודי לגוי, שהנשמה היא חלק אלוך ממעל, ויש מציאות שהנשמה היא רק שכנה לגוף ואינה מעורבת עם הגוף. והרמ"א מבאר הברכה 'מפליא לעשות' שקושר דבר רוחני בדבר גשמי. ואיתא בבית אהרן שמציאות זו לקושר את הנשמה לגוף, צריך להגיע אל הצדיק שהוא יקשר ביניהם. ומסביר שאם אדם אינו מקושר לצדיק, לא נעשה הקשר הזה מאליו ונמצא שחסר לו במהותו, שהנשמה מופרדת מהגוף ואינה מעורבת וקשורה בו. והשתא מובן לכל מהו המושג 'רבי', ומפני מה שומה על כל איש ישראל להיות מקושר לצדיק, כדי שלא יהיה פלג גופא, אלא בכוח הצדיק יזכה להתקשר אל נשמתו ולהשלים את הייחוד.

אמנם זהו באופן כללי במעלת ההתדבקות בצדיקים. אך כשאנו באים לדבר בשבחו של בעל ההילולא זי"ע, הרי ידוע כי מי שהסתובב אצלו ראה את ענין המסי"נ והעבודה שלא שייך לתאר. אני נזכר, איני יודע אם העולם הכירו אותו בצעירותו, אני וודאי לא הכרתיו אף לא בזקנותו, אבל סיפר לי רבי אהרן מרדכי רוטנר שליט"א שלמד עימו בישיבת דושינסקיא, על גודל ההתמדה ששהייתה לו, שלא היה לו כלום חוץ מתורה. וזה נוסף על מה שזכרנו מדביקותו הגדולה בזקנותו, שבכוח עבודתו הכניס בלב כאו"א טעם בתפילה ובשעות רצופות, בשב"ק, ו'ברען' וחיות לכל דבר שבקדושה בדרגה של מסי"נ. אני זוכר כשאביו (הדב"ח) היה עדיין בחיים, והוא זצ"ל טרם הנהיג עדה ולא נשא אל שכמו שום עול של הנהגה, בכל זאת לא נח ולא שקט, אלא בכל מקום שהיה בית שבור בבני ברק, או איש שבור, מצאו אצלו אוזן קשבת. ובעניינים אלו לא שייך כלל הצדיק אבד.

והשי"ת יעזור שאף היום הזה נוכל לקבל ממנו, ונראה בעל השמועה עומד כנגדו, ואז הצדיק לא אבד, ובמיוחד במיוחד שהשי"ת עזר שהוא השאיר אחריו

ממשיך ההולך בדרכי האב ובדרכי אבותיו למעלה בקודש, א"כ בוודאי אפשר לקבל ביתר שאת, בכוח האמונה אפשר לזכות לראות גם בעיני בשר.

ידוע שכאשר אדם משליט את המוח על הלב, הוא מסוגל לעשות דברים שבדרך הטבע הגופני מחמת חולשתו לה היה מסוגל להם, הדבר שייך הן הגשמיות והן ברוחניות. והחסידים כאן הרי ראו זאת דבר יום ביומו בערוב ימיו, שאף שהיה כל כך חלש בגשמיות, עכ"ז בדברים שבקדושה לא ראו אצלו כלום. אמרתי זאת כשבאתי לנחם, והשוותי למעשה עם הקונוצ'ער מגיד זי"ע שהיה חלוש ולא יכול לקום מהמיטה, אבל כשהגיע דבר שבקדושה הוא קם כמו נער צעיר, ועמד וצעק ושאג. וכן ראיתי בעיני בשבת במירון, שלא ראו כלום מהחולשה הן בתפילה, הן בטיש והן בתהלים שלפני התפילה, לא היה שייך להאמין שהוא חולה, וכל השמועות נראו כלא נכונות. אבל אתם הרי ראיתם זאת יותר ויותר, וכאשר מדברים על כך כאילו בעל השמועה עומד כנגדו, בוודאי התועלת גדולה כאשר היה באמנה אתנו. והשי"ת יעזור שזכותו יגן עלינו, וכשם שעומד כאן ומשמש, עומד שם ומשמש, והרבי שליט"א יאריך ימים על ממלכתו להנהיג את העולם אל מול פני משיח צדקנו, ונזכה לכל ההשפעות טובות.

'מתנגדים'. אזהר בלשוני אך אומר לכם, שבאמת לא רק המתנגדים סבורים כך, אלא אף הרבה מן ה'חסידים' מתהלכים בקושיה זו. בקרב החסידים ה'מתקדמים' הקושיה יותר בתוקף, הם חושבים לעצמם, 'מילא כשדיברו מהבעש"ט הק', מהמגיד ותלמידי המגיד, שראו שהם כלל לא בני העולם הזה והתעלו מעל כל ענייני החומר, היה אז מושג של 'רבי' ו'חסידים', אבל בדורות הללו, מה שייך כל זה ומה נותן הרבי ל'חסידים'... ובפרט לאחר חילוף מאורות כאשר קם מנהיג חדש לעדה, ומי שהיה מקושר לצדיק שנסתלק, צריך עתה להתקשר לצדיק שבחיים, ואז באות המחשבות של אנוכיות וטורדות את דעתו, 'הרי אני הייתי דבוק באדם קדוש וגדול שהאמנתי בו, והיה במה להאמין, אבל 'הרבי החדש' הרי אני מכיר אותו מקטנותו ואין אוכל להתבטל אליו ולהגיע לדרגת חסיד, ובכלל מה תתן לי התקשרות זו'. כך יש אנשים שחושבים, אבל יש להם להשגיח בדבר נורא, שבקרב האנשים היראים באמת, אצלם אין אצלם שום שאלה ושום ניסיון בדבר, אין שום חכמות וצריך להיות בטל להצדיק.

אני נזכר כעת, אצלנו בביהמ"ד היה יהודי רבי זלמן בריזל שמו, הוא היה קרוב לשמונים שנה, והוא היה מקושר לקארלינער בכזה סוג של התבטלות, שלא שייך לתאר. הציבור כאן מסתמא לא הכירו, חשוב

לדעת שהיה יהודי תלמיד חכם מופלג ביותר, אשר לא פסיק פומיה מגירסא יומם ולילה והיה עובד ה' מנעוריו ממש משכמו ולמעלה, וצדיקים העידו עליו גדולות. וחסיד זה היה מקושר לרבי מקארלין ואח"כ לרבי מטבריה, ואח"כ היה מקושר ללעלוב'ר רבי, ובכל זאת כשנתקשר לאמור"ר זיע"א שהיה צעיר ממנו בשלושים שנה, נעשה מבוטל אליו כל כך, עד שהיה עומד לפניו באימה וביראה שאי אפשר לתאר במילים. היה לו הרגל, שהיה דופק על הבימה במוצי"ט לומר ההלכות של משיב הרוח ותן טל ומטר בתפילה, ובשנה שקיבל על עצמו את אמור"ר זי"ע לרבי, אמר ששוב לא יוכל לדרוש, כי כיצד יוכל להורות הלכה בפני רבו...

וכמו כן דודי רבי ישראל שהיום היה הילולא שלו, כאשר היה בברית אצל הרבי מטבריה שהיה מבוגר ממנו בשלושים שנה, אעפ"כ היה בטל לפניו כעפרא דארעא. הרי רואים שאם נכנסים לאמת אז אין קושיות ולא שואלים, אבל היום הדורות 'מפותחים' ושואלים שאלות, אז אולי צריך להתבונן קצת ולהסביר את הענין.

ונראה לקרב הדבר אל השכל ע"פ האוהב ישראל בפר' שקלים, שמביא לשון המדרש תנחומא "אמר משה לפני הקב"ה, שמא משאני מת איני נזכר, אמר לו הקב"ה חייך שכשם שאתה עומד היום וזוקף את ראשם כך בכל שנה ושנה כשקוראים אותו לפני, אתה עומד וזוקף את ראשם". הנה כאשר לומדים מצוה זאת אזי אלו שאינם חסידים לומדים בפשטות שיש מצוה למנות את ישראל, כדי לדעת את מספרם כמ"ש רש"י שם, ועפ"י הבנתם כל ענין המצוה הוא רק סימן לידע מניין האנשים. אמנם במדרש רואים שעניינו הוא לא רק המספר, אלא שמשה רבינו "עומד וזוקף את ראשם". ולא רק בשנה זו, אלא בכל שנה ושנה.

ומאריך שם באוהב ישראל ענין זקיפות הראש, שכל מציאות כלל ישראל הוא מציאות של 'מחצית', כי ישראל וקב"ה חד. ומסביר באריכות כל העניין, ותורף דבריו הוא ששלימות ישראל הוא רק ע"י שמוסרים עצמם להקב"ה ומקבלים עומ"ש ועול מצוות, שאז נהיים שלמים. אך בלא זה הרי הם פלג גופא. וזה סוד "לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה", שכינתיה היא כנסת ישראל, וכשעושים מצוה עניינו לעשות שלימות, והשלימות הוא של כלל ישראל. ואומר שם, שהרבש"ע הצטמצם כבי' והוא ג"כ נקרא פלג, וא"כ כשעושים מצוה, אין זאת רק שנהיה אנו שלמים אלא כביכול עושים שלימות עם הקב"ה.

ומסיים שם, שאדם שחסר לו ענין זה אזי

איש אלוקים קדוש הוא

משא הקודש לזכרו של כ"ק רבינו זיע"א,

מאת כ"ק אדמו"ר משאץ שליט"א,

בסעודת ההילולא

ז' אדר תשע"ה

ואת שני עניינים האלו ראינו אצל הרבי זי"ע, מצד אחד איש אלוקים, ראו את העבודה, עבודת התפילה ושאר עניינים שראו מזמן לזמן, ואמר פ"א שבעצמו אינו יודע היאך מסוגל הוא לעבוד את העם עד לאישון ליל, ומיד בהיות הבוקר בשעה שבע ומחצה כבר לעמוד בתפילה. ומצד שני ישב וקבל אנשים, האזין לצרותיהם ובעיותיהם רוב קשב. היה בו מחד 'איש אלוקים' שמדבר בהתלהבות אש על ענייני עבודה ורוחניות, ומאידך איש הנושא את כאו"א על כתפיו, כל קושי וצרה לקח על עצמו, והיה משנס מותניו לסייע ככל

הנה בשעה שאבוא לדבר לפני קהל קדוש זה, עלי להקדים ולומר שישנם דברים ששמעתי מפי רבינו זי"ע, והוא אמר לי שיישארו בסוד לעולם ועד, ואותם כמובן לא אוכל לומר, אך מה שלא התנה עמי בכזה תנאי, חשוב לי לדבר על כך שידעו כולם במה דברים אמורים ועד היכן הגיע תוקף גדלותו. ובאמת קשה עלי עד מאד הדיבור, ואני נזכר בעובדה מהרה"ק האמרי יוסף שהיה תלמיד הרה"ק ר' אייזיק'ל זידיטשוב'ער, ואחרי פטירת רבו נסע להרה"ק הדברי חיים, ובפעם הראשונה שבא לדברי חיים, אמר לו

שיוכל.

אבל החידוש בו היה יתר על כן. הרבי זי"ע לא זו בלבד שהייתה בו מידת איש, ומידת אלוקי, אלא שהיה משלב שניהם יחד, ובאו אצלו בחדא מחתא. כל התעסקותו עם יהודים הייתה עם אמת והערכליעקייט, בלי חנופה וכדו', רק לשם שמיים בתכלית השלימות. הייתה כאן בעירנו בני ברק משפחה שהשלום הסתלק מביתם. התגלה שהבעל, אברך צעיר בשנות העשרים, נאלץ ליטול רפואות על עיניו עקב מחלה קשה, ובאמת אינם מועילים כי המחלה רח"ל חשוכת מרפא. הרופאים הגידו שעד לשנות הארבעים ח"ו לא יוכל לראות בעיניו ה", והאשה טענה שרימו אותה בשידוך ואינה מסוגלת לחשוב על כך שתצטרך לקחת ולשאת את הבעל בכל מקום לכתו. היו טענות לכאן ולכאן, עד שנכנסתי עם הפרשה הזאת לרבי זצ"ל עפ"י בקשת המשפחה, אך בתנאי שלא יודע מכך לצד הבעל, שלא יתרעמו מפני מה הלכו לשאול והם לא חפצו בכך. נכנסנו לרבי ז"ל והבאנו לפניו הדברים, והרבי ביקש מאתנו שנרשום לו שם המחלה על נייר וישיב לנו תשובה תוך כמה ימים. הוצאנו לו דף מהרופא והבאנו לרבי, ותוך כמה ימים השיב לי

'אני שמח מאוד שבאת הנה, אמנם כשאני נזכר מהי הסיבה שבגינה באת, ליבי שותת דם, שהרי אני נזכר שר' אייזיק'ל זידיטשוב'ער איננו. וזהו הטעם שקשה עלי כל כך הדיבור, שכן אני נזכר מה מביא אותי לדבר כאן, והוא סילוקו של צדיק, ועל כך ליבי שותת דם.

היום היא"צ של משה רבינו ע"ה, כתוב במדרש בפר' וזאת הברכה, "וזאת הברכה אשר ברח משה איש האלוקים, מחציו למעלה אלוקים, מחציו למטה איש". הפשט הפשוט בזה הוא שמשה רבינו היה "איש אלוקי", כמו שכתוב שאמר הקב"ה לאהרן ומרים 'פה אל פה אדבר בו', הוא היה כביכול 'היימיש' אצל הקב"ה, כבן בית. אך לצד זאת הנה כתיב בפר' יתרו שאמר יתרו למרע"ה, היתכן שיושב כל היום לבדו, נבול תיבול וכו'. אומר הרמב"ן שענה לו משרע"ה, לא תחשוב שכל מי שבא אלי, בא לקבל ברכה בידישקייט או שיש לו שאלה בהלכה, כי יש בהם גם המון בני אדם פשוטים שבאים לשאול שנאבד להם החמור, למה אין לי פרנסה, מישהו חולה בבית ר"ל וכדו'. שכן משרע"ה היה גם 'איש-אלוקים' וגם 'איש' בשר ודם, שהיה מתעסק עם כל העניינים הגשמיים והצרות של בני ישראל.

שאלתי אותו פעם למה אינו עושה סוף לעניין העבודה שלו עם הקהל כל הלילה, הרי צריך לאגור כוחות. והשיב לי, איך אוכל לשכב לישון כשיושבים כאן בחדר אנשים שבורים שרוצים להיכנס. זה הפשט "בין אדם לחבירו", כגובה ארזים גובהו, וכך השפיל עצמו לכל אחד לפי הצטרפויותיו, לעשות טובה לכל אדם.

פעמים שלח אלי שליח לסייע לאיש פלוני, וכמו כן לא אחת שלח לשאול אותי שאלה בהלכה, אבל יודע אני שהיה זה רק כדי להנאות אותי... זכורני שפעם נפגשנו לפני ט' באב והוא היה נראה חלוש מאד וחולה, אמרתי לו, 'רבי לדעתי אסור לך לצום בט' באב'. ואמר לי, מה? ט' באב לא לצום? ודיברנו שזה סכנה ואינו צריך לצום, ודיבר ודיבר בהלכה והודה לי מאוד, והקשיב לי כאילו הוא רוצה לדעת ההלכה שלא להראות לי שאינו שומע לי. אינני מאמין שיש בן אדם בעולם שיכול לומר שנפגע אי פעם מהרבי, הוא נשמר מזה כמו מאש.

וזה היה לו מחלקו של משה רבינו. היה מרבה לדבר על ענייני עבודה, ובוזה היה תקיף עד הקצה, כגון מה שפעם אמר לי אברך מניו יורק בשם הרבי, שהזהיר אותו שלא לגעת בשום ספר קבלה לפני מקווה, אפילו לא "פתח אליהו" קודם התפילה, ולא "כגונא". אבל בהגיע חלק בין אדם לחברו, שם עזב הכל ונהיה רך כקנה. אני נזכר בזמנים שיכולנו לדבר, כשמשה העם לא היה גדול כל כך כמו באחרונה, היה יוצא מגדרו לעזור ליהודים, הפעיל קשרים בביטוח לאומי וכיו"ב, המושגים הללו כלל לא מוכרים בדורו, אלא דור ושניים לפניו. כשאני נזכר בחסרונן הזה, לבי עלי דווי.

וזהו חובה של כל מנהיגי ישראל, ללמוד הנהגה זו מחלקו של משה רבינו, להתחבר להנהגה זו מלשון צוותא וחבור, "ואתה תצווה". אכן מצד אחד לדקדק בקלה כבחמורה לעסוק בעבודה, אבל עם כל זה "מחציו ולמטה איש", להתכופף ולהשפיל עצמו לכל יהודי, לדאוג לרופאים ומרשמים ורפואות, כמו גם להתפלל בעבודה גדולה לפעול ישועות לכל אחד. לאחר כל זאת וההבנה מה חסרוננו, מובן מפני מה קשה עלי לדבר, וליבי שותת דם שהוא איננו.

אמנם אפשר לנו להתחזק, כאשר כ"ק אדמו"ר שליט"א נטל ע"ע ההנהגה, זה ג"כ "ואתה תצווה את בני ישראל" מכוחו של אותו זקן, זה ממשיך הלאה, השי"ת יעזור למען יאריך ימים על ממלכתו, וזכות הצדיק תגן שיזכה כ"א להיושע בכל משאלות ליבו לטובה ולברכה שלא יחסר כלום, ובפרט החודש אדר אשר מרבים בו בשמחה. שהשי"ת יתן לנו סיבה טובה להיות בשמחה, והרבי שליט"א יוכל להמשיך להשפיע הן ממידת אלוקים והן ממידת איש, כל העניינים שכל הציבור צריכים, וכלל ישראל ייושעו בביאת משיח צדקנו בב"א.

הרבי שיש צדק בדברי האשה ואי אפשר לבטל את דבריה. אח"כ שמעתי שמצד הבעל באו לטעון לרבי ולבקשו שיסנה דעתו, אך לא הועיל כלום והוא בשלו שכך שורת הדין נותנת. רואים מכאן מידת אמת וצדיק, שאפילו שהיה הלה הימיישער מאד, והרבי הרי עסק והתמסר ורצה רק לעזור, מכל מקום נקודת האמת בערה בו עד תום.

הרבי ז"ל השאיר ירושה לכלל ישראל, "ואתה תצווה את בני ישראל", "ואתה" זה משרע"ה, כידיע שלא מוזכר שמו של משה רבינו בפרשה זו, והזוה"ק והמפרשים האריכו למענינם. ויכול להיות הטעם שכתוב "ואתה", היינו כמו שכתוב בזוה"ק "איתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא", וזהו שאמר הקב"ה "ואתה" - בחינת הנפש שבך שאפילו שאתה איש אלוקים, עכ"ז אתה גם 'איש', את זה תצווה לבני ישראל. ואתה בספרים עוד מלשון 'צוותא', שתאחד את כל מנהיגי ישראל שתלווה אותם הבחינה הזו.

ואת זה ראינו אצל הרבי ז"ל כפי שאמרנו, אך בעיקר כוונתי שהרבי ז"ל היה דוגמא וספר מוסר חי בעניינים שבין אדם לחבירו. כמה דברים שהייתי עד להם איך שהתעסק בהם, אי אפשר לתאר זאת, איך הוא מסר את כל אשר לו, העיקר לשמח יהודי. פעם הזמנתי אותו לבר מצוה, והשיב לי שגדר עצמו שלא לצאת לשמחות בר-מצוה, ולא מפני שלא מתאים לו ח"ו, אלא שאין לו את הזמן לכך. לצאת לחצי שעה לעתים מזומנות. אמרתי שאני רוצה לדבר עמו לבד כמה דקות, והסברתי לו למה אני מזמין אותו לבר מצווה. סיפרתי לו כל העניין, וזה נגע לו כ"כ בנפשו, עד שהזיל דמעות על כך, ואמר מיד, אני אבוא ורק תגיד לי מה עוד אפשר לעשות כדי להסב הנאה לאיש. הוא הגיע עם שטריימל וישב כמה זמן שרצו שיישב, רקד עם הבחור בר-מצווה, ואז, הכל כדי להנאות את האנשים שהיה צריך. ואז, כשהוא מתעסק במצווה, אין רביסטווע, ואין שום 'גדרים' ו'קבלות' שלא ללכת, הכל בטל ומבוטל בעבור עשיית חסד עם יהודי.

פעם בא אלי שליח מהרבי ז"ל, ובפיו שאלה שהרבי ציווה לשאול באיזה עניין. אמרתי לשליח שאני יכול לשלוח עמו תשובה בענין זה, ואכנס אל הרבי בעצמי להשיב לו. הגעתי לרבי ז"ל שלא ידע את סיבת ביאתי, ואמרתי לו שבאתי כדי להשיב לו על ענין פלוני ששלח לשאול. מיד התמרמר ואמר, לא היית צריך להטריח עצמך עבור זה, אפשר בטלפון או במכתב. אמרתי לו שלא יכולתי להשיב באופנים אלו מחמת חסיון הדבר, שאני יודע מי מקשיב ואילו עוד אונניים ישמעו. מיד עזב הרבי ז"ל הכל ועלינו אל ביתו, הוא הושיב אותי אצל השולחן והיטה אוזנו לשמוע. אמרתי לו שלא נעים לעכב אותו, אך הוא ביטל את דבריי וישב ושמע את כל הפרטים באורך רוח. אח"כ הודה לי מאה פעמים והתנצל על שהטרחתי עצמי אליו, וממש יצא מגדרו בהתנצלויות. וזהו מדרגה בבית אדם לחברו, ובאילו הוא היה גדול בענינים.

אביהם של ישראל

מתוך הספר החדש 'אביהם של ישראל' (ח"א)

בהוצאת מכון "דבר חיים", הרואה אור לקראת יומא

דהילולא, מובאים קטעים מתוך הפרק:

נדבורנער-רבי'נס זוהן,

המתאר את שנות אברכותו של רבנו הקה"ט זי"ע

הרב חנוך ריגל

כך היא דרכה של תורה

אותן ארחות קודש נשגבות שהרעישו את לבבם של אנשי בית רבנו בשנות ההנהגה - בראותם כיצד מסתגף צדיק הדור בעודו ספון בהיכלו - נרכשו וסוגלו בשנות הבנין הארוכות, כאשר בד בבד עם עמידתו התמידית לימין אביו הקדוש, לא פסק מלערוג ולהתעלות. תוך שהוא משליך מנגד כל מאוויי עולם וחמודותיו, ובהתנזרו מכל גינוני בני אנוש, היה משבר ומפרך את גופו לעבודת השי"ת, במסירות נפש שאין לה שיעור, במיעוט אכילה ושינה עד כדי הכרח בלבד, ובהתמדה בלתי פוסקת לעשות רצון קונו.

חלק ניכר משעות היום הוקדשו ללימוד בחברותא, כאשר בין הפרקים היה משלים את שיעוריו בכל מקצועות התורה. אהבת התורה הנודעת משנות בחרותו, קרנה מדמותו ושימשה דוגמא ומופת לכל חסידי בית אביו, ובפרט לבחורי הישיבה הקדושה שזכו לקרבתו וכבר אז נחשבו בני טיפוחיו. אחד מאלו שזכו ללמוד עמו בחברותא כשנתיים ימים, מעיד, כי סדרי ימיו ולילותיו של רבנו היו בלתי נתפסים. הוא ישן מעט מאד והדבר היה ניכר עליו, אך עייפותו לא מנעה ממנו להמשיך ולהתמיד ביתר שאת ועוז. עד היום, בחלוף למעלה מיובל שנים, ניצבת דמותו של רבנו בעת לימודו, כשחיצוניותו מסגירה את עייפותו אך פנימיותו החיה ובווערת מכריעה את העייפות ומסלקתה.

חודשים ספורים לאחר חתונתו עבר רבנו מדירתו הראשונה, שהיתה סמוכה למעונות הישמעאלים, וקבע מגוריו בדירה אחרת, מרווחת קמעא, שהיתה קרובה יותר לבית המדרש של הרבי ה'דבר חיים'. מני אז, במשך כמה שנים, התקיים הסכם בינו לאחד מבחורי הישיבה - ה"ה הרה"ח ר' זושא עקשטיין שיח' - שיבוא בכל בוקר לנקוש על דלתו בשעה שלוש וחצי לפנות בוקר, ותמיד היה רבנו מוכן מעבר לדלת ומיד היה פותח ויוצא עמו לבית הטבילה, ומני אז החלה 'הכנה דרבה' לקראת תפילת שחרית בצילא דמהימנותא עם אביו הקדוש.

כטבעו משחר ימיו להימשך אחר אנשים של צורה, מצא רבנו ביפו איש מורם מעם, תלמיד חכם מופלג שטעם זקנים נמשך בעיונו, הוא הגה"ח רבי משה גרינשפאן זצ"ל, שרבנו למד עמו בחברותא חלק 'יורה דעה' שבשו"ע.

חברותות נוספים היו לרבנו, בהם: הנגיד ר' שרגא פייבל קנול ז"ל, שנודע כבעלי מלון 'דבורה' והיה תלמיד חכם מצוין. כמו כן קבע רבנו שיעיים ביום ללמוד בצוותא עם אחד מראשוני תלמידי ישיבתנו הק', ה"ה הרה"ח ר' ניסן חסידה שיח', והיו לומדים גמרא וראשונים בעומק העיון. באותה תקופה נודע לרבנו על בית כנסת יהודי שנוסד בביתו הגדול של יהודי זקן עשיר, שמחמת חולשתו אינו יכול לצאת מביתו והתקין היכל תפילה בקומה הראשונה של ביתו. מלבד שעות התפילה, היה המקום ריק מדריסת רגלי אדם, ולכן מצא חן בעיני רבנו לעשותו מקום תורה באין מפריע. לשם הגיעו החברותות ללמוד עמו, ורבנו הזהירים שלא יגלו לאחרים היכן הוא מתבודד ללמוד.

וכשכילה את סדרי יומו, בשעות המאוחרות של הלילה, היה שב לביתו, אך עד מהרה היה מתדפק החברותא על דלתו, ה"ה הגה"ח רבי שמואל צבי קובלסקי זצ"ל, רב ביהמ"ד סאכטשוב בבני ברק, שעמו היה רבנו הוגה בדברי תורה במשך שעות רבות. לעתים, היו קמים מן השולחן ועולים לגג, ובאוויר הצונן היו מפיגים עייפותם וממשיכים ללמוד כשהם מסתובבים אנה ואנה.

גם בשנים מאוחרות יותר, כאשר התגורר בבני ברק ונאלץ לעסוק גם בצרכי ציבור ולהתמסר לאֶחָיו-אהוביו, שלומי אמוני ישראל, היתה תורתו עיקר לכל עיסוקיו שהפכו טפלים. אמנם הכיר בכך שאינו יכול להסתגר באופן שלא יוכלו להשיגו, אבל היה בכוחו להישאר ראשו ורובו בעומקא דסוגיא גם בשעה שנגזרה עליו הסחת דעת. המושג 'להתחיל ללמוד' לא היה קיים אצלו, שכן מונח היה בלימוד גם בעת שנזקק לסגור את הגמרא.

כדרך שסיפר פעם על היום הראשון לבואו לישיבת מהרי"ץ דושינסקיא זצוק"ל, ששפך שיחו והתפלל לבורא עולם שינחהו במעגלי צדק וימציא לו חברותא הגונה, כך נהג להתכיף תפילה ללימוד, ובפרט בעת שהתקשה להבין דבר בלימודו. באותן שנים אירע מעשה, שתוך כדי הלימוד עם החברותא התעוררה קושיא עצומה בדברי התוספות, ובמשך שעה ארוכה התייגעו ולא מצאו תשובה. משראה רבנו שאכן מוקשים דברי התוספות להולמם, ביקש מהחברותא שייצא למחצית השעה ויניחנו בגפו. בשובו, לאחר הזמן הנקוב, כבר היתה תשובה ערוכה בפי רבנו והיה בה כדי ליישב את הקושי מכל וכל. התפלא החברותא, שהיה תלמיד חכם מופלג והעריך את חומרת הקושיא שלא מצאו לה קודם פירוק. ברוב פליאה העז ושאל: "מנין השגתם את הפשט הזה?". השיב רבנו בפשטות: "כאשר יצאת מכאן, נעמדתי בתפילה והורדתי דמעות שאזכה להשכיל בתורת ה', ומשמים האירו את עיניי".

גם אחד ממקורביו בשנים ההן שזכה ללמוד עמו בחברותא, מעיד ומספר, כי כאשר היו נתקלים בתוספות או במהרש"א בלתי מובן, היה רבנו מוריד ראשו על אצילי ידיו ועושה עצמו כישן, ולאחר דקות אחדות היה פוקח עיניו ואומר: "יש לנו פשט, הבה ונמשיך", ולא נודע אם מתוך ריכוז המחשבה השיג וסלל דרך מחודשת, או שבדקות רומם עצמו למקום שמעל למחשבה הרגילה.

פעם סח רבנו לאחד האברכים, בשיחת חיזוק אודות יקרת הזמן והצורך לדקדק בכל דקה, ואגב שיחתו העיד על עצמו: היתה לי קביעות ללמוד עם חברותא בשעה שלוש אחר הצהריים. במשך תקופה ארוכה למדנו, ומעולם לא איחרנו להתחיל אחרי השעה שלוש, גם לא בדקה אחת ---

רוב שעות היממה היה רבנו ספון, בביתו או בחדרו, ועוסק בתורה. לעתים, האריך שבת בבית המדרש, ואף שם מנותק היה מכל הסובב אותו ומשוקע בלב ונפש בלימודו. סיפר הגאון רבי מרדכי מן זצ"ל, חתנו של הגה"צ רבי הלל ויטקינד

וחיי צער תחיה

שמו 'מאוורר' כי אם 'שעון מעורר'. נמצא, כי שעון קיר לא היה בבית, אבל 'שעון מעורר' כן...

באחד מערבי פסחים נכנס אחד ממקורבי רבנו לדירתו שברחוב רבי יוסי, ובה בעת ראה שהרבנית תליט"א הוציאה אל החלון את המזרון כדי לחבוט אותו מן האבק. לפליאתו אודות המזרון האחד, סחה הרבנית בפשטות, כי המיטות שקיבלו היו משומשות ורבנו לא רצה להשתמש במזרון (כדרכו בקודש, כמנהג צדיקים וחסידים הראשונים, שלא להשתמש במיטה שאחרים לנו עליה). בו ביום הוא הוצא המזרון מן הבית, ואילו מיטתו אינה מוצעת כלל. כשהוא עולה על יצועו, הוא שוטח שמיכה על קרשי המיטה ודי לו בכך. נרעש החסיד ונחפז להשיג מזרון חדש וטוב עבור רבנו. בהזדמנות סחה הרבנית תליט"א לחמותה, אמה של מלכות ע"ה, על כי רבנו ישן ללא מזרון, השיבה לה בפשטות: "וכי יש בכך פלא? הלא בבחרותו היה ישן בדרך כלל בראש מורכן על השולחן בלבד" ---

אך עיקר החכמה היתה בכך, שמחוץ לבית, איש לא ידע כמה גדולה היא הדחקות. למרות העוני והמחסור, מעולם לא נהגו בבית בדקדוקי עניות המעבירים אדם על דעתו ועל דעת קונו (עירובין מא), אלא התמידו בשמחת החיים שהעוני אינו יכול לה. כאשר התבטא רבנו בשנים האחרונות בצחות לשונו: "צריכים להודות להשי"ת על שהדחקות שהיתה בשנים ההן נעלמה ואיננה, אבל צריכים לדעת שהזמירות 'כל מקדש' שהיה אז היה זמירות".

אחד השכנים, יהודי רחוק מדרכי חסידות שהתברך בעושר, סח לימים בקנאה: "אי אפשר לתאר את העוני והדחקות שהיו שם, אבל מנגד היו תמיד מצויינים בשלווה ובנועם. משתאים היינו לראות את השמחה שעל פני הילדים, שתמיד הופיעו בבגדים נאים ומסודרים. מהם למדנו, כי אפילו המראה החיצוני אינו מושפע מהמצב הכלכלי, אלא מתוך השמחה הפנימית השוכנת בלב".

רבנו אף סיפר בכמה הזדמנויות, שלמרות הדוחק והמחסור, מעולם לא אמר אדם צר לי המקום, והדלת היתה פתוחה תמיד לקבל אורחים. ללמדנו, כי הכנסת אורחים אינה תלויה בברכת ה' אשר תעשיר, אלא ברצון הלב. בתוך הדברים נהג רבנו לשבח את הרבנית הצדקנית תליט"א, שגם בעת צוקה ודלות, היתה טורחת ומכינה כיבוד לאורחים, ופלא הדבר שהיתה לה סיעתא דשמיא להכין מטעמים מיוחדים מדברים פשוטים וזולים, שכן לא השיגה ידם לרכוש מוצרים יקרים.

אחד שזכה בבחרותו לקירוב מצד רבנו ניסה כמה פעמים לשאול את רבנו, כיצד התמודד בצעירותו עם דוחק הפרנסה, אך רבנו התחמק והשיאו לדבר אחר. רק קודם שעמד אותו בחור להינשא הצליח לדחוק ברבנו, באומרו כי 'תורה היא וללמוד אני צריך'. השיב לו רבנו: "החושב אתה שאני מתחמק מלהשיב לך תשובה? האמת היא, שאין לי תשובה לזה".

שאל הבחור החתן, גופא דעובדא היכי הוה, והשיב לו רבנו בנועם שיחו: "באמת שאינני יודע, אך זאת ברור אצלי, כי מעולם לא דאגתי על זה

דלות ואבינויות היו מנת חלקו של רבנו באותן שנים, באופן שקשה לתארו במילים. הרבנית הצדקנית תליט"א מעידה, שבשנים הראשונות כלל לא היה בביתם בשר, וגם ירקות היו רק מעט. אמנם לחם היה כדי שובעה, וגם תפוחי אדמה היה להשיג ברווח, אך זולתם - בחורף היה עיקר מאכלם מלפפונים, ובקיץ שום ובצל. לא פעם ניצבה בחנות הבשר, כשהיא חוככת בדעתה, אם לרכוש כנף-עוף כדי להבריא מאכלו של אחד התינוקות, שיגדל בבריאות ולא יחסרו ויטמינים בגופו. אף זאת תיארה הרבנית תליט"א, כי רק פעם בשבוע היו טועמים מעט בשר עוף, במרק של ליל שבת, וגם אז חתיכה קטנה הספיקה לכל

המשפחה ולאורחים-הבחורים שתמיד הסבו על שולחן רבנו. פעם אחת ותו לא, כי אפילו הטשולנט בצפרא דשבתא היה ללא בשר כלל.

בשבע השנים הראשונות לאחר החתונה לא היה בבית מקרר, למרות שבאותן שנים כבר לא נחשב בגדר 'מותרות', אלא שלא השיגה ידם לרכוש להם מקרר. למעלה מעשרים שנה לא היה בביתו שעון קיר, ולעתים נזקקו לברר אצל השכנים מה השעה. את השעון הראשון הביאה אחת מקרובות המשפחה בשנת תשל"ט, עשרים ושתיים שנה לאחר החתונה...

המגורים בקומה העליונה גרמו גם לחום ולהבל רב בדירתו של רבנו, ומבעד לתקרה חדר להט השרב פנימה. בחמלת אחד השכנים, קיבלה משפחת רבנו 'מתנה' בדמותו של מאוורר שולחני קטן, שאחד מכפיו היה שבור בפניה והשכן בחל בו. בבית רבנו, כשהחום הפך בלתי נסבל, גם מאוורר שבור היה מסוגל לחולל מעט אויר. ורבנו, שהחום לא הטרידו, מצא למאוורר זה שימוש נוסף. לפעמים כשהיה מבחין שהחברותא הבא ללמוד עמו אינו ערני דיו, היה מניח את המאוורר על השולחן ומפעיל אותו, למען ישמיע רעש וירעיד קמעא את השולחן. ואכן, בפי רבנו לא היה

זצ"ל, ראש ישיבת 'בית יוסף - נובהרדוק' בתל אביב, שחותנו התגורר בסמיכות לבית מדרשו של הרבי ה'דבר חיים' ביפו, והוא כאברך צעיר שהיה בא לבית חותנו רגיל היה להיכנס וללמוד בבית המדרש. מפעם לפעם היה נתקל בדמותו של האברך הצעיר, רבנו, והיה מביט בהשתאות אחר הליכותיו בקודש, בהתמדתו המופלגת כשבמשך שעות רבות לא מש ממקומו ולא הרים עיניו מן הספר. ברם, אם להתמדה בתורה הסכין מבית מכורתו, הרי שלאש המתפרצת מקרבו מתוך דבקות והתלהבות - לא הורגל. יושב היה רבנו ולומד, ולפתע נמלטת מפיו קריאת ערגה וכיסופין: "אוי, טאטע!", והוא אפילו לא מבחין שיצאו מפיו המילים. פעם מצאו הרבי ה'דבר חיים' בפתח בית המדרש והבחין בו שהוא מבליע חיוך למשמע קריאות ההתפעלות של רבנו. ניגש אליו ואילפו בינה, לאמור: "דע לך, כי לבו של בני בוער להשי"ת עשרים וארבע שעות ביממה, והקריאות הללו משם הן נובעות".

סיפר בנו של הגאון הגדול רבי ראובן פיין זצ"ל (ראש ישיבת 'תורה ודעת' בארה"ב), כי בבחרותו היה אביו נוהג לקחתו, יחד עם אחיו, לקבוע מקום לימודם בבית מדרשו של הרבי ה'דבר חיים'. כמה פעמים שאלוהו טעמא דמילתא, שכן לא השתייכו לעדת החסידים כלל וגם מקום מגוריהם היה מרוחק קמעא מהיכלה של נדבורנה. לבסוף גילה את אזניהם, כי חפץ הוא שיראו את אותו אברך שקדן העומד על הבימה ואינו מש ממקומו שעות ארוכות ורצופות, מבוקר עד ליל, ולומד בעמידה בלא הסחת דעת כלל, כשנעימת קולו נשפכת בחלל בית המדרש ומוסכת אהבת תורה בלב כל שומעיו. "רצוני, שמחזה זה ייחרט בלבכם ובעצמותיכם עד זקנה ושיבה" ---

בשנת תשכ"ז השיא כ"ק האדמו"ר רבי אברהם אבא מפיטסבורג זצוק"ל את בנו הגדול, הרה"צ רבי יצחק אייזיק זצ"ל, עם בתו של הגה"ח רבי ישראל אריה זלמנוביץ זצ"ל, ששימש כרבה של עכו. לשבת שבע ברכות שנערכה בעכו נסעו

כל בני המשפחה הרוממה, בני אדמו"ה הרבי ר' איתמר זי"ע, להשתתף בשמחה השרויה בבית גיסם. באותה שבת נקלע למתא צורבא מרבנו, שניצל את ההזדמנות לחסות בצלם של צדיקים הנאספים בעידן חדוותא. עינו צדה את דמותו הענוגה של אברך בנש"ק, שמקומו קבוע ביני עמודי ובמשך כל השבת הוא שוקד בהתמדה נפלאה. אמנם לא הכירו, אך לבו הלך שבי אחר דמותו ולימודו, עד שנודע לו כי זה הוא בנו המופלא של הרבי מנדבורנה.

אף זאת יסופר בעדות מאותן שנים, מפי עד ראה שהזדמן לאחד מבתי המדרשות שרבנו קבעם ללימודו, ובמו עינו חזה שנוטרטה אצבעו מהספסל ודמם שותת ממנה, עד שהוכתמה הגמרא באדמיות דמו, אך רבנו כלל לא הבחין בדבר. כאותה בחינה מופלאה המובאת בגמרא (שבת פח). אודות רבא, "דקא מעיין בשמעטא ויתבה אצבעתא ידיה תותי כרעא וקא מייץ בהו וקא מבעק אצבעתיה דמא", ועל הנהגה זו אמר רבא: "אנן דסגינן בשלימותא, כתיב בן (משלי יא, ג) 'תומת ישרים תנחם' ---

לקבל קוויטלעך ונאות רק לשמוע בעל פה, כשהוא מאציל ברכותיו ומעניק עצותיו. כיוצא בזה, מיאן בכל תוקף לקבל כספי פדיונות ולא פעם השיב לאנשים מעות שהניחו על שולחנו. הדחקות הגדולה ששררה בביתו ידועה היתה לאנשי שלומו ולנאמני בית אביו הקדוש, והם חככו בדעתם כיצד לפעול שרבו יסכים ליטול כספים. ידעו כי אם ידברו עם הרבי הדבר חיים' אודות כך, בוודאי יקרא לרבו ויפקוד עליו להסכים לקבל כסף, אך חששו, שמא רבו יקפיד על כך שהביאוהו לידי גזירת 'כיבוד אב'. הלא כה מופלא היה רבו ב'מורא אב', בביטול מוחלט שלא הותר מקום להשיג על דבר מדבריו, ואם כן בוודאי שיקבל גזירתו.

מתוך שרצו לפעול אצל רבו אך לא לכפות עליו, גמרו בדעתם הני תרי חסידים, הגה"ח רבי שמואל צבי קובלסקי זצ"ל והרה"ח רבי שמואל צבי אלבוים ז"ל, לפנות לזקנו, אדמוה"ז הרבי ר' איתמר זי"ע, ולבקשו שהוא ישוחח עם רבו וישפיע עליו בענין. אחת לכמה ימים היה רבו רגיל להגיע לבקר אצל זקנו, ובפעם הבאה שהגיע פתח הס"ק הרבי ר' איתמר וסיפר ברגש:

אספרה לך, כיצד נעשיתי רבי... כידוע לך, נישאתי בגיל צעיר, כשהייתי כבן ארבע עשרה, ושנה אחת הייתי סמוך על שולחן חותני בקאלבסוב. לאחר שנה, שבתי לבית אבי שבקרעטשניף והוא הורה לי לצאת ולהיעשות 'רבי'. כששאלתי בחשש, אנה אפנה והיכן אתיישב, אמר לי בפשטות: "לך לתחנת הרכבת והרכבת הראשונה שתגיע תיקחך אל המקום שהועד עבורך". עשיתי כדבריו והתארגנתי לנסיעה, ולאחר ימים ספורים עשינו דרכנו לתחנת הרכבת, אני והרבנית ובת תינוקת שהיתה לנו (היא הרבנית הצדקנית מקעכניא ע"ה). בהגיענו לתחנת הרכבת אמרו לנו כי שתי רכבות אמורות לצאת בשעה הקרובה: האחת לקאלמייא והשניה לטשערנוביץ. כשהגיעה הרכבת הראשונה לרציף, נאמר לנו כי יעדה הוא טשערנוביץ. בלי לדעת מאום אודות טשערנוביץ, נסענו ברכבת, כאשר אפילו אכסניה למגורי עראי לא הכרנו שם.

ברדתנו מהרכבת אחזתי בידי האחת מזוודה ובידי השניה את התינוקת הרכה. הבטתי ימינה ושמאלה, כתוהה לאן לפנות, ולפתע ניגש אלי יהודי בלתי מוכר, הושיט ידו וקרא לעברי: "שלום עליכם רבי... היש לכם היכן להתאכסן". חשתי הארה משמים, כי מהיכן ידע האיש שמכאן ואילך הנני 'רבי', כי מצורת פני לא היה יכול לדעת זאת שכן אפילו חתימת זקן לא היתה לי עדיין. הוא הוביל אותנו לבית גדול, שכן אותנו בין כתליו ואמר שהבית הזה מוכן עבור הרבי. עוד באותו יום, קיבץ האיש מניין לתפילת מנחה, ומני אז לא חסרו לנו מתפללים בבית המדרש. מני אותו יום לא ראיתיו, ואין לי ספק שהיה זה אליהו הנביא זל"ט, שהביאני אל הבית שבו התקיים בית מדרשו ובו התגוררתי עשרות בשנים.

בתקופה הראשונה למגורי בטשערנוביץ, היתה אמי ע"ה שולחת לי כסף מפעם לפעם, כי נכמרו רחמיה עלי, שבבת אחת הונחו ריחיים על צווארי. את הכסף שלחה לי ללא ידיעת אבי הקדוש, וכאשר נודע לו הדבר - הורה לה שתפסיק ונימק: "הלא מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה, ואם כן הכסף שמגיע לבנו יהיה שלו בין כה וכה. אלא מאי, שאם יחסר לו והשי"ת ירצה לשלוח לו מעות, ישלח אליו יהודי עם קוויטל ופדיון ונמצא שבפרנסה שלו הוא ימשיך ישועה ליהודי".

המעות היה ריקן, התאמץ ככל שהשיגה ידו לתת צדקה, וכבר אז אחז צדיק דרכו להפריש חומש מכל הכנסותיו למעשרות. ולא זו בלבד, אלא שהקפיד שלא להשתמש בכסף שאינו מעושר, ומיד כשקיבל מעות לידי הקדים והפריש מהן חומש לעניים וביתרה השתמש.

כספי ישועה

באותן שנים, למרות שרבים שחרו לפתחו, סירב רבו

ולא התעניינתי לדעת דרכו של מקום, זולת אותן פעמים בודדות שהיה מחובתי לדעת כדי להכיר טובה למשתדלים עבורי". בכך הטעים את דברי חז"ל (תענית ב.) ששלושה מפתחות בידי הקדוש ברוך הוא ולא נמסרו ביד שליח, ואחד מהם הוא מפתח של פרנסה - כי כל עניני הפרנסה בכלל 'מפתח של גשמים' - והדגיש: "דבר זה גופו שלא נמסר מפתח זה בידי שליח הוא ההוכחה שהוא דבר סתום ואין מה לחקור בו כלל. כשם שאין אדם בעולם הסבור שהוא יכול לנסות להבין את כל הקשור ב'מפתח של חיה', מדוע חושבים שאפשר לתת הסברים 'למפתח של גשמים'. הלכך, צריכים להעמיק בבירור את הידיעה שהדאגה על המחיה ועל הכלכלה אין בה ממש, כי פרנסת אדם ובני ביתו הוא חלק מהנהגת הבריאה שאיננו מסוגלים להבין חקרה". ברם, עם זאת הוסיף רבו, כי דבר אחד טרד את מנוחתו, צפיפות המגורים בדירתו הקטנה, שהיה דחוק מאד לגדל בה את כל ילדיו, ועל כך היה מוטרד וביקש להיטיב את תנאי הדיור ולסייע בכך לבני ביתו. [לשאלת השואל, האם גם הוא יכול לנסות לנהוג בדרך זו, שלא ידאג כלל את דאגת הפרנסה וישליך יתורו על הבורא ית"ש, השיב רבו באריכות, שלא כל אדם נמצא במדרגה זו, ו'סכנה' היא לאדם להיתלות בבטחונו בשעה שהוא אינו במדרגה זו - ומשנה ערוכה היא בספר 'וחי בהם' (חלק א', דף קכח)].

הכנסתו העיקרית של רבו באותן עשרות שנים היתה מתמיכתו הקבועה של אביו הקדוש, ורק בשנים מאוחרות יותר הסכים לקבל מעט מעות מידי יהודים ששחרו לפתחו לעצה ולברכה. עד אז, נשען רק על מה שקיבל מאביו, שמדי שבוע היה קורא לו בערב שבת קודש ומוסר בידי מעטפה עם מעות. למרות שהיה יכול להגיד שהכסף אינו מספיק לכלכל את משפחתו, מעולם לא רמז על כך. עד כדי כך, שאפילו מקורביו ואנשי סודו שראו את מצבו, לא העזו לגלות לאביו, כי חששו שרבו יקפיד עליהם שפעלו שלא בשליחותו.

באחד מימי שיש, סמוך לשעת הדלקת נרות, תוך כדי שהיה הרבי הדבר חיים' עוסק בהכנותיו לקראת שבת קודש, נרתע לפתע בבהלה וקרא: "אוי, איך שכחתי לתת את הכסף לבערל'ע". קשה לתאר את סערת נפשו, ובמשך כמה דקות נעתקו המילים מפיו, עד שביקש מהמשב"ק שיזדרז לקרוא לרבו. משבא רבו, פנה אליו בתוכחת-אהבה על שלא בא מעצמו לבקש את המעות, ובמשך כמה דקות תינה את חולשת דעתו מכך. בכל אותן דקות ניצב רבו לעומתו, פניו מושפלות ארצה וידי תחובות באבנטו, ולא פצה פיו להשיב. כשיצא מאת אביו, עקב הרבי הדבר חיים' אחר פסיעותיו במבט מלא אהבה, ולאחר מכן פנה למשב"ק: "הרואה אתה?! הוא בעצמו לא יבוא לבקש את הכסף, ולכן מטיל אני עליך להזכירני בכל יום שיש, פן אשכח פעם נוספת..."

וכבר אז, באותן שנים קשות שכים

אבינו רועינו

כ- 600 עמודים

כ- 350 תמונות

אלפי עדויות ממקורות מוסמכים

את הספר ניתן יהיה להשיג אי"ה כאן בביהמ"ד בשולחן הטהור ביומא דהלולא.

היות וכעת שוקדים להשלים את הכרך השני, מבקשים מכל חסידי ותלמידי כ"ק רבו הקוה"ט זי"ע שימסרו עובדות ועדויות שתחת ידם, כמו גם כתובות לשמוע סיפורים מכלי ראשון, ובכך יהא חלקם עם מזקי הרבים וזכותו הגדולה תגן עליהם להתברך בכל מילי דמיטב.

"ואני תפילה"

הצצה מבין החרכים לעבר תפילותיו הלוהטות והיוקדות אש של רבינו הקדוש והטהור
זכותו יגן עלינו, לצד הדרכות, הנהגות, ואמרותיו המרוממות שהשמיע אודות שגב
עבודת הלב זו התפילה * ולעבדו בכל לבבכם

הר"ר שמואל צבי גנץ

אלו התלמידים בישיבתו העידו שתפילותיו בהתלהבות היו ובבכיות נוראות, עד כי לאחר כל תפילה היו מוצאים את מקומו רטוב מדמעות שניגר מעיניו בעת התפלה.

כך השקיע את כל מיצוי לשד עצמותיו בתוככי התפילה, ושוכח אף מעצמו, ומכל חפציו. לא חלי ולא מרגיש! מקיז דמו על מזבח השם, כעולת הבוקר אשר לעולת התמיד.

לא פעם ביקש רבינו לבאר והטעים בדברות קדשו: התפילה אכן הינה זמן מיוחד בו יוכל האדם לבקש ולהעתיך בתחנון ובתפילה את כל צרכיו. אך דרגה גבוהה ויחידה מכך נחקק עלי ספרי רועי שבטי ישראל לדורותיהם, כי התפילה הינה מלשון חיבור ודבקות - בו יכול האדם להיבדל מן החומר, ולהתדבק אל קונו, להתעלות טפח וטפחיים מעל גבי הקרקע, ולהגיע לפסגות-על.

כך ראה רבינו את שעת התפילה. שעה המיועדת לתת עבור ה'נשמה'. פרק זמן המיועד להעניק כוחות נפש להתעלות במעלות רמות, ולהתעדר בעדן הנפשות, להישפע באור אלוקי ולהתחבר כולו לבוראו.

תפלתו לאלוקיו נורא ונשגב, ומי יכילנו? ויתפלל לפני ה' בכיסופין ובגעגועין, כתינוק המתחטא לפני אביו, ונפשו עליו תשתפך.

זקני החסידים נמו ואמרו כי גם לאחר נישואיו ושנים רבות לאחר מכן המשיך בעבודת התפלה בחיות ובכל עוז, כאשר היה מתפלל בכל כוחותיו ממש עד שהפליא את כל רואיו. ואף בימות החול טליתו הייתה ספוגה בדמעות לאחר תפילתו.

היו שוהין שעה אחת ומתפללין

'כל עלייתו של משה בהשכמה היו' - ללמד כי דרגות נעלות ניתן לזכות על ידי ההשכמה בבוקר וההכנה לתפילה, בשעות הללו בהם חלוני רקיע נפתחים, או אז תפילתם מתקבלים ברצון

(תלמידי הבעל שם טוב הקדוש)

הצדיקים הקדושים מלפני דורות בכלל, ואצל תלמידי אור שבעת הימים הבעל שם טוב לדורותיהם בפרט, שמו דגש מיוחד על עבודת ההכנה לתפילה. אם לכל דבר שבקדושה - סברו וקבלו כי צריכה לבוא הכנת הלב, לזכוכ ולטהרו מכל וכל. החובה על כך בוודאי בעבודת האדם כשעומד לפני מלך מלכי המלכים, עליו להכין את עצמו, שלא יעשה הדבר בלי כוונה אמיתית ונקיות הדעת.

לבבו, אין לו לנגד עיניו אלא עבודה שבלב, תמה ונקיה. בכל יום ויום הן בחול הן בשבת, פלגי מים נוטפים מעיניו הבהקות בבכי ובתחנונים, לבוא ולבקש מאת המלך: והאר עיניו בתורתך ודבק לבנו במצוותיך.

בכיות נוראיות הקדיש לתפילות עבור השגת התורה ומטמוניה, ואודות דבקות רוח ונשמה בקונה, כאשר חפץ היה בקרבת אלוקים. במתיקות שאין לתארה מפציר היה לחלות פני קונו, לזכות לשבת באהלה של תורה. בכזו השתפכות הנפש, ובכאלו בכיות. אין אפוא פלא כי תקופת שנים לאחר מכן פנה הגה"צ רבי חיים ברים זצ"ל לאחד מבניו וביקש להתעניין: האם עדיין עומד הרבי מנדבורנה בתפילותיו עם בכיות מאין-הפוגות, כאלו שחזיתי במו עיניי!....

בשנים הללו עת עומדו בתפילתו ביני עמודי היכי דהוי גרס בישיבתו הרמה של המהרי"ץ דושינסקיא זצוק"ל, שם השקיע את עבודתו בקודש בתפילותיו המרוממות. עבר פעם מורו ורבו המהרי"ץ דושינסקיא על יד מקומו בעת שעסוק היה בתפילותיו, מיד הראה רבו לתלמידים הסמוכים לו ואמר: "הביטו נא וראו איך תלמיד זה מתפלל זה ברום הדבקות".

"המלאך עצמו חציו מים וחציו אש" - כך אמר ר' אבון בירושלמי (ר"ה פ"ב).

התפילה במחיצת רבינו הקדוש והטהור זכותו יגן עלינו הינה ככבשן ענק של אש מאירה ומחממת, לוהטת ומצרפת, מבעירה ומבערת.

דולקת אש תפילותיו הלוהטות. יוקדת היא ללא הפוגה בקרב המוני קהל עדתנו.

לא לנו היכולת להשכיל לפענח רום מעלת תפילתו של רבינו. מופלאת היתה; גבוהה היתה ונישאה מהשגתנו עשרות מונים. אש קודש!....

אש עבודת תפילותיו מיתמרת שלהבתה עד שמי רום.

אש אוכלת אש; אש שכולה אהבה אין-סופית לא-ל חי. מים רבים לא יכבוה, ונהרות לא ישטפוה. רשפיה וגציה - מתפזרים לכל עבר המתפללים במחיצתו.

מה נוראה היא האש הגדולה הזו!!! - - -

♦ ♦ ♦

ואשפוך את נפשי לפני ה'

"וכן היו עושין חסידים ואנשי מעשה... מכוונים בתפילתן עד שהיו מגיעים להתפשטות הגשמיות ולהתגברות רוח השכלית, עד שהיו מגיעים קרוב למעלת הנבואה"

(סור או"ח סי צח)

תפלה! בעיני רבינו; אפשרות מיוחדת הניתנת ללב גדוש לקלס את בוראו! סובביו ראו, כי בוער באש קודש סוחף בהתלהבותו את הגוף כדא את אמר: "כל עצמותי תאמרנה", כשפניו בוערות כלפידים, בעיניו היוקדות ניצתה אש קודש. לבו הטהור סער מהתלהבות עילאית. העומדים סביבו לא יכלו לנחש כלל מה מתרחש בלבו פנימה!

אווירה רוויית שגב במחיצת רבינו הגדול בעת כל תפילה 'פשוטה' - בספירות עליונות שקצרה דעתנו מלהשיג. כל תפילה אצלו היתה בריכוז מוחלט, בכל כוחותיו, ביגיעה עצומה.

והיו הדברים היוצאים מליבו הטהור נכנסים אל לב השומע, בקעו את גידיו, וקנו שביתה עמוק עמוק בפנימיותו ובתוכיותו.

רבינו, כבר בימי בחרותו נכנס אל שער התפילה, השער לה' אשר צדיקים יבואו בו. כל כולו, ובכל כוחות נפשו. כל הרואה אותו בתפילתו, דבר יום ביומו, היה עומד ומשתומם לנוכח המחזה:

עומד הוא לו עם סידורו, משליך כל אשר לו מאחרי גוו, וכל עצמותיו אומרות תפילה. כולו אחוז להבת אש. תפילותיו בוקעות מקירות

ויעתר לה'

מתפלל היה בכוונה רצויה, בלתי לה' לבדו. כמה לא חלי ולא מרגיש מהנעשה סביבו. זע ליבו מאימת השכינה. הזוכה לראותו בעת התפילה, עיניו תחזינה כי שורה רבינו אי-שם בעולמותיו.

מילות התפילה נאמרות על ידי כולנו בכל יום ויום, אך כאשר הן נשמעות מפיו של אותו צדיק מופלא, מקבלות הן משמעות חדשה, עד שבעיני השומע נדמות כחדשות לגמרי.

והרי כך שח לפני שנים רבות ה'סנדלר' **הצדיק המקובל רבי יעקב רביקוב זכר צדיק לברכה**, כשהביע את התפעלותו מאישיותו העילאית של רבינו זי"ע עימו עמד בקשרי ידידות והערצה נלבבת. אמר: כל יהודי העובד את קונו אף ברום המעלה, מוכרח הוא לערוך פעולות של התחדשות, למען יחוש עריבות ונעימות בעבודתו. לא כן אצל רבינו, בכל יום ויום עובד עבודת תפילותיו בהתחדשות וברעננות.

זכור לכולם, כי אף בשנתו האחרונה עת שמלופף היה במכאובים וייסורים טורח היה ממקומו לעמוד בעת אומרו דברים שבקדושה "ברכו" וכדומה, וכן בקריאת התורה הקפיד כל ימיו שלא לישב כלל בעת הקריאה, ואף כססבל מכאובים קשים ומרים ברגליו בתקופות שונות.

פעם עינו של רבינו צדה בבחור שהגיע מאוחר לתפלה ועל אתר ראה צורך להתיישב. לאחר התפילה התבטא ואמר רבינו לאחד מבניו: "לא ירדתי לסוף דעתו של הבחור, לא די שהוא הגיע מאוחר לתפלה, הוא עוד מעיז לשבת בתפלה..."

צלותא דמעלי שבתא

"בבוא יום השביעי יתלהב הלב ברשפי אש קודש, בבחינת 'קדשם בקדושת השבת', שיוסיף אדם קדושה על קדושתו, ונפשו תגיל בה' ותשיש במתנה טובה שניתנה לנו"

(רבינו הקדוש זי"ע - 'וחי בהם' עמ' קפז)

אש יוקדת - חוויו וראינו במו עינו כשניגש לפני התיבה ביום השבת קוש - יום חמדתו.

ידועה אימרתו של הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל על המשנה בהם ששנינו באבות: "ברוך שבחר בהם ובמשנתם". -אצל חכמי ישראל- המקוריים -האמיתיים, אין כל חציצה ביניהם ובין משנתם. רוצים לדעת מי-הם הביטו במשנתם!

אם סבר רבינו לאמר כי התפילה - שעה ארוכה היא הניתנת לו לאדם לדבק רוחו ונשמתו אצל קונו, הרי כך יעידון ויגידון כל אלו דרכו על מפתן ד' אמותיו כי ניחוח תפילות השבת מלווה אותם במשך כל ימי חייהם.

מה נהדר היה לשמוע בשבת יומא דהילולא של אביו הגדול כ"ק רבינו בעל ה"דבר חיים" זי"ע, ניגש רבינו כחזן אל התיבה ופצח בפיוט "כגוונא": "כד עיל שבתא, כד עיל שבתא" בתפילת כגוונא, המילים: ואנפאה נהירין בנהירו

ויתר על זמן המיועד.

הוא היה אומר: כשמחשיבים את ערך התפילה, אין מאחרים לבוא. על כן יהא האדם מפליג ברום ערך קדושת עבודת התפילה, יתבונן בחשיבותה, ובכך לא יהיה לבוא לקבל פני מלכא בשעה מאוחרת. תחת אחד השיחים סיפר לבנו: **"לא החסרתי יום מלראות את מורי ורבי המהרי"ץ דושינסקי בעת הנחת הטלית והתפילין - טרם התחיל התפילה בהיכל הישיבה"**.

"דע לפני מי אתה עומד"

"לשון חכמים הוא 'דע לפני מי אתה עומד' כי על התפילות להיות בעמידה, כמה שיכולים, ולהשתדל לעמוד בכל התפילות ככל האפשר"

(רבינו הקדוש זי"ע 'וחי בהם' עמ' נב)

ראה רבינו צורך לעורר את כל הסרים למשמעת לעמוד על ענין העמידה בשעת התפילה. מסמיק היה את מקורות לשונות חכמינו וזכרונם לברכה: "אין עמידה אלא תפילה", "ויעמוד פנחס ויפלל", "אין עומדין להתפלל אלא מתוך דבר הלכה", ועוד. מכאן הפיק רמז כי יש להדר לעמוד איתן בכל התפילות, ולהשתדל בכך ככל האפשר.

פעם ביאר רבינו, כי לשונו של הגמרא 'אין עמידה אלא תפילה' נאמרה דייקא בתפילתו של אברהם אבינו עליו השלום, שתיקן תפילת שחרית. הרי מכאן כי יש לאמץ את ההנהגה לעמוד בתפילת שחרית.

כדרך שדורש היה, אף נאה היה מקיים. ולדוגמא מאלפת שימש כאשר עומד היה בתפילותיו כל עת משך התפילה, ואף בימי ירח האיתנים ניצב על רגליו שעות ארוכות. ולא זו בלבד אלא עד שעלה על כס נשיאותו לא היה לו אפילו כסא במקום תפילתו, אלא עמד כל עת משך התפילה על רגליו.

באחת מן ההזדמנויות שח רבינו אל כותב השורות במעלת עבודת ההכנה לתפילה שתלויה הצלחתה של עבודת הלב במידת מה כפי ההכנה אליה יכין האדם את נפשו. ולא זו בלבד - הוסיף להדגיש - אלא אף חלילה אם מאחרים לתפילה, על האדם להביט זמן מה בספר ולא להתפלל ישר בעומדו ממיטתו.

לא רק בשנים קדמוניות נוהג היה רבינו להכין את עצמו בסדרי לימוד והכנות מרוממות טרם תפילת השחר, אלא עד לשנותיו האחרונות העיד אחד מן המשמשים, כי פעמים לא היה מעיין רבינו אפילו לא ב'ספר' כל שהוא, אלא דקות ארוכות אחוז היה שרעפים, וחושב מחשבות טובות וישרות, הרהורים טובים וטהורים, להכין את עצמו לעמוד לפני בורא עולם בתפילה.

בכלל, היה רבינו מרבה לעורר להשכים קום בשעות מוקדמות להכין את הנפש לתפילה, וחלילה לבל לבלות את הזמן בשינה על מיטתו. **"זכורני** כד הוינא טליא בשנות בחרותי" - מספר היה רבינו בערגה - בלומדי בישיבה בירושלים, כיצד בשעות לפנות בוקר המוקדמות כבר היו שומעים את קולות צעדיהם של נקיי הדעת שבירושלים, בלכתם להיכל בית המדרש, או למקווה".

לאחד מגדולי מרביצי התורה במוסדותינו שח רבינו את שיחתו אודות נחיצות ענין ההשכמה לעבודת התפילה וכה דבר בקדשו לאמר: "ענין זה עומד בראש מעייני, איני מוכן לקבל כל תירוצים על כך". ממשיך רבינו את שיחתו היוקדת: "כאשר שב אני מבית התפילה, ועובר דרך המקווה, והיה אם אבחי' מרחוק במאן-דהוא ששם פעמיו שמה, הנני מעדיף להסב את פניי לבל אראהו, ולא רק משום הוראת המשנה 'אל תשתדל לראות את חברך בשעת קלקלתו', אלא משום שפשוט אינני מסוגל להבין זאת". חותם רבינו את דברותיו: "קשה לי לשאת זאת, ועל כן אעדיף שלא לראות כלל".

העמידה לתפילה וההשכמה בבוקר ראה רבינו כיסוד איתן בעבודת הבורא. מרגלא בפומיה היה להקשות: "אינני משכיל להבין מה הוא הקשר בין שעת השכיבה לשעת הקימה; מדוע אם הולכים לישון באיחור עולה על הדעת שאפשר לקום יותר מאוחר, והרי זמן קימה לחוד וזמן שכיבה לחוד ואין צריך להיות כל קשר בין האחד לשני..."

מבקש רבינו מאת התלמידים ומעוררם כי יש לזוהר לבל יאחר אדם את פתיחת התפילה, אלא לעמוד לחלות פני מלכו של עולם מתחילת סדר התפילה. **"מעולם לא נכנסתי לבית המדרש באיחור לאחר אמירת הודו"** - השיח רבינו לימים והעיד בעצמו.

כל כך הייתה דבקו המוחלטת בחשיבותה של זמן התפילה, כאשר זכור לכולם שמעולם לא קרה שהוא איחר לתפלה בהיכל ישיבתנו שזמנה בשעה שבע וחצי בבוקר, וזאת למרות שקבלת הקהל הסתיימה רק בשעות המאוחרות של הלילה, ולפעמים בשעה שלוש או ארבע לפנות בוקר ואף יותר מאוחר. אולם, הוא בדבקו לא

עמוד צלותהון דישראל היה רבינו הגדול, ותפילותיו היו עושות רושם ופרכת לעילא לפעול דבר ברכה ורחמים.

אירע לפני שנים רבות טרם החל רבינו בתפילת המנחה, ניגש יהודי בבקשה ובתחינה על דבר הצרה שפקדה את ביתו, כאשר אנחות כבידות עולות מליבו. הורה לו רבינו כי ימתין נא לאחר תפילת מנחה. והי' עת סיים רבינו את תפילתו היוקדת, מיד ניגש ליהודי וגם רבינו לבשר לו: **פעלנו ישועה עבורך!** כך היה עמוד התפילה של ישראל, דטב להון לישראל בצלותיה.

בתפילותיו היה פועל רבות ונשגבות על כל אלו שהעתיך בעדם למלאות את מבוקשם. יהודי ששנים רבות מנע ממנו ה' פרי בטן, נקרא על ידי רבינו עם יציאתו מציון הרשב"י במירון. אחר התפילה ניגש רבינו אליו בזה הלשון: פעלנו אצל רבי שמעון בן עזריאל! ולתקופת השנה, נפקד האברך בפרי בטן.

התבטאות קורעת - לב התבטא פעם רבינו למקורבו ששאל אותו לאחר תפילות ימי ראש השנה איך היו רושם התפילות. מיד נענה רבינו בכאב ובשברון-לב: מונחים היו אבני מכשולות בדרך... לאחר זמן מה היה תקופה קשה של אירועים טראגיים בארצנו הקדושה.

מבקש היה רבינו ומפציר בתפילותיו עבור ישועת הכלל והפרט, העתיר בחינוך ותפילה לחלץ את בני ישראל מן המיצר. תחנוניו היו ספוגים רגש סוער. כל השומע תפילותיו עת ניגש לפני העמוד כשליח ציבור לא היה צריך להתלוות עם סידור המפורש וכדומה, כי היו הדברים יוצאים מפה כהן גדול כמתורגמים ומובנים. כל מי שזכה לעמוד במחיצתו כאשר יצא לשוה בתפילתו, ולראותו טובל נשמתו במעין המזכך של תפילתו בפני בוראו, נקבע הדבר בזכרונו לאורך ימים.

הלא כה שח והעיד רבינו לאמר: "על כל אחד ואחד הוטל תפקיד ואומנות; אומנתי הוא להמתיק את הדינים בתפילה!"

זיכנו השם באותם תפילות לוהטות ומרוממות, שהחיינו וקיימנו לחזות בנועם עבודתו. נאגור בקרבינו אותם רגשות געגועים יקרים ועזים, מתוקים וצורבים.

רבינו! תפילתך, רשפיה וגציה התפזרו ונחקקו עמוק עמוק על לוחות ליבנו. חזקה על כל אשר זכה להתקרב עדיה, להתחמם מעט לאורה, הלא יהא בידו להעיד נאמנה שכן אותה אש שסבבתו וליהטתו, לא הייתה היא כי אם האש האלוקית שבערה מתוך הסנה.

עלינו ועל מקדשך ברחמיך הרבים! בלב נשבר וברוח נכאה מתחטא ומתרפק למען כבודו יתברך למען התגלות מלכותו ברחבי תבל וידע כל יציר נוצר כי אתה ה' אלוקים ואין עוד מלבדו

היה זה ימים ספורים טרם ראש השנה, נכנס אל הקודש פנימה יהודי חשוב שנקלע לעת צרה וצוקה, ובפיו שאלה: יום ראש השנה ניתנת לו לאדם להעתיך בתפילה אודות הגאולה והמלכת הבורא, וכי בתקופה זו שנקלעתי, איך אוכל להתפלל על דברים רמים הללו, והלא עת צרה היא.

השיב על כך רבינו: זו תפקידנו כעת בשעות נשגבות הללו, ובגין כך, תזכה כי הישועה תעלה לך.

כך גם סבר רבינו לאמר בשיחותיו החוצבות לבבות בימי ירח האיתנים: הנה הגיע עת דודים; מתגלה קדושתו ומלכותו יתברך בעולם. אליך; כל בר ישראל באשר הוא, השלך נא את כל העולם ומחמדיו אחר גוון, הסירו את חפציהם ורצונם; תמליכו ותייחדו בקול ובתרועה: "ה-מ-ל-ך ה' יושב על כסא רם ונישא".

מתאווה לתפילתן של צדיקים

"לכן צריך לבוא לתפילת הצדיק ולברכתו, כדי שיביא עלינו אור שלמעלה...הצדיק יכול לבטל כל גזירות קשות"

(המגיד הקדוש מקו'ניץ ז"ע - ספר עבודת ישראל)

חזקה על אלו התפילות ל רבינו כי ערבו הם לה' כעולות וכקרבנות, ולא שבו ריקם. לא בכדי, צדיקי דורו ביקשו ממנו כי יעתיך עליהם בתפילות ובתחנונים, והיו משגרים פתקאות ושמות לבקשת ברכה והצלחה, למען יפעל בתפילתו למלאות את ביתם בישועה.

בתפילותיו, אחוז היה שרעפים, דבוק הוא בעליונים, ומבקש על התחתונים.

ספרו זקני החסידים כי במשך יום החופה ישב רבינו ז"ע סגור ומסוגר, מתייחד עם קונו, ובשעות הצהריים הגיעו רבים וטובים להגיש לפניו קוויטלעך, אשר כחתן דומה למלך יעתיך בעדם ביומו הגדול. שליח מיוחד הגיע מטעם הרה"ק אהרן מבעלזא ז"ע, להזכיר לו להתפלל עליו. כמו כן הגיע שליח מיוחד שהגיש לפניו קוויטל אותו שיגר הרה"ק ה"בית ישראל" מגור ז"ע.

היה זה בשנת תשס"ט אירע כי מרן הגר"ש וואזנר זצ"ל בעל השבט הלוי עבר טיפול רפואי חירום בבית הרפואה. או אז ביקש ממקורבו הנאמן כי יסע נא אל הרבי מנדבורנה להזכיר את שמו לתפילה.

עילאה - קבלו אצלו משמעות מיוחדת במינה, ובהתלהבות אדירה כשכל כולו מרחף אל על היה שואג כארי במתיקות ובנועם ו'כולהון מתעטרין בנשמתין חדתין', בחיות דקדושה כשיצאה נפשו בדברו לאלוקיו בכיסופי גוף ונפש.

אף בחודשים האחרונים עת מלופף בייסורים ומכאובים, לא הפסיקו מלחנות ולראות את התפילות הרבות בחזונו עילאה. כאמור, נוהג היה בשבת יומא דהילולא של אביו בעל ה"דבר חיים" כמו גם אצל שבת ה'ארציט' של אמה של מלכות הרבנית הצדקנית ע"ה לגשת אל התיבה להתפלל את תפילת מעריב. כשמתחיל מתוך רגשי קודש בנהירו דאנפין את תפילת 'כגוונא', כשכל תיבה ותיבה היוצאת מפורשות מפי הכהן הגדול - מאירה בשלל גוונים. ומתנגנת כסימפוניה ערבה שלא מעלמא הדין, וחודרות לימי הנפש. אך בשבת ההילולא בפרשת ויחי בשנתו האחרונה שרבינו התפתל מכאבים איומים, ואף עצם כניסתו לבית המדרש הגדול שאב ממנו את שארית כוחותיו, סברו בדעתם משמשיו לאמר כי לבטח לא יראה רבינו לגשת כחזן לביל שבת זו. אך נפשו העילאית התעלתה בגבורת-עוז ולפתע פורץ וקם מכסאו וניגש אל התיבה ומתחיל בקול שואג כארי את עבודתו הקדושה... כשלאחר התפילה קרס גופו תוך חולשה איומה כשאף המשמשים הצריכו לשאת אותו.

כך השתוקקו העצומה לתפילה לא ידעה גבולות, ובאשר כך גם בימי מכאוב וסבל, להוט היה אחר התפילה לא-ל-ח' והיתה התפילה מוסיפה לו חיות, בריאות וחילוף עצמות, כמאמר נעים זמירות ישראל דוד המלך עליו השלום (תהילים): "כמו חלב ודשן תשבע נפשי, ושפתי רגנתי יהלל פי".

כי לך לבד הוחלנו

"דרך הישרה בגשתו אל הרנה ואל התפלה להיות כל מגמתו רק על מה שנוגע לכבוד הבורא ב"ה על צער גלות השכינה"

(הרה"ק בעל 'תפארת שלמה' ז"ע"א)

בכל תפילות השנה הפציר רבינו רבות אודות גלות השכינה ופדות נפשה. אך בימי הרת עולם, ירח האיתנים, השקיע חלבו ודמו ב'עבודה' זו.

ימי ההמלכה והמשפט, ניצב לו רבינו מעוטף בטליתו. תחת שולי אדרתו בו היינו חוסים, חוינו וראינו כי נהרות של מים יורדים מעפעפי, שופך שיחה מלב גועש בתחינה ובשוועה, אש להבה ליהטה את כל סביביו רשפיה וגציה התפזרו ונחקקו עמוק עמוק על לוחות ליבנו. מה נוראה היא האש הגדולה הזו אף מים רבים לא יוכלו לה. מפציר ומעתיך. וכל כך למה? עצמותיו של רבינו אומרות תפילה אחת: "שתשוב ותרם

"ושמרתם את הדבר הזה לחוק לכם ולבניכם עד עולם, ולכל בני ישראל יהיה אור במושבתם... להשבת שטן ומקטרג מעליכם"

והצנע לכת עם אלוהים

לפתע המשמשים כי פניו של הרבי נעשות צהובות מרוב שמחה, והוא קורא שוב ושוב את הכתוב. אחרי כן ביאר להם על מה שמח כל כך: כותב לי כאן יהודי מאנ"ש, שהוא מקבל על עצמו לתרום תרומה נכבדה ביותר עבור בניין בית מדרשו באלעד, אך הוא מתנה זאת בתנאי כפול, שאיש לא ידע מכך מלבדו! אי לכם מדרגה של יהודי... מזיל זה מכיסו ויכול לזכות תמורת כך בכבוד מלכים, אך מעדיף לעשות בסתר כדי שתהיה המצווה לשמה. אה... מי כעמך ישראל!.

שוב היה מעשה, והיה זה בעת שנתעורר רבינו זי"ע לחזק את יתדות קדושת בית הכנסת, על ידי פרסום איסור שיחת חולין בשעת התפילה. רבינו ליקט אז במשך כמה ימים כל מיני מאמרי חז"ל וספה"ק בעניין חומר שיחה בביה"כ, ונתנם ביד מי מאנשי הבית, שיוליך את החומר לדפוס ויכין מהם חוברות לפרסום ברבים. הלה הלך ועשה, אך ברצונו לזכות את אחד מידידיו במצווה, הציע לו לממן את הוצאות הדפוס, כדי שתעמוד לו לזכות. הסכים הידיד על אתר, אך התנה זאת בכך ששמו לא יופיע על גבי הקונטרסים, ואף לא יאמר בעל פה לשום אדם.

כאשר יצא הקונטרס מהדפוס והציגו זאת בפני רבינו לשביעות רצונו, ביקש לדעת כמה עלתה ההדפסה, בכדי לשלם מכיסו. השיב השליח כי אין צורך במעות, שכן פלוני אלמוני החפץ בעילום שמו, שילם את כל ההוצאות. רבינו הפך את הקונטרס לאחוריו כדי לראות את שמו של הנדיב, אך להפתעתו לא נרשם שום שם... אף השליח בתמימותו מילא פיו מים, ולא חפץ לגלות לרבי את שמו של התורם, שהרי הלה אסר זאת בתוקף... רק לאחר שהסביר לו הרבי כי עליו בוודאי לא התכוון, וכי מותר לו לגלות את זהות האיש, נקב השליח בשם. רבינו הפליא אז מאד את המידה הזאת, שאדם מנדב סכום הגון מכיסו ומותיר את המצווה מוצנעת, ולא את הוקרה שלח לקרוא לתורם, והעניק לו את הקונטרס בתוספת חתימת יד קודשו.

כאלה היו גם פועליו של הרבי בעצמו עם הציבור. בדברים שלא היה מן ההכרח לגלות כי הוא העומד מאחור, היה מעלים את שמו ומסתיר את חלקו בעניין. פעם חפץ הרבי לחזק את גדרי הצניעות בקרב שלומי אמוני ישראל ובית יעקב, על ידי פרסום הלכות המלבושים והמסתעף, ובמשך תקופה קיבץ על יד הלכות סדורות וכתובות בשפה קלה, בדבר גדרי הלבוש בבתי ישראל הנאמנים. רבינו אף טרח לשגרם אל תלמידי חכמים מובהקים שיגיהו את החומר ויסיכמו עליו, ואחרי שנשלמה המלאכה שלחם להדפסה ולהפצה.

כאשר ביקשו ממנו שיזכר שמו, לכל הפחות בתור 'מסכים', אם לא בתור 'מחבר', סירב בתוקף והקשה: "בשביל מה? מה זה יתן ומה יוסיף?" וכך נותר הדבר בגדר סוד, ולא נודע ברבים.

רבים הם הסיפורים וההנהגות במידת "הצנע לכת עם אלוהים" בו התהלך רבינו, ובוודאי כנגדם רבים מאד הם ההנהגות שלא נודעו, עקב אותה הצטנעות... ותן לחכם ויחכם עוד.

(תשובה"ח להרה"צ רבי אהרן דוד שליט"א, על הכוונתו בכתבית המאמר)

אדם, לעבר... בית ההסגר של החולים! הסתבר כי רבינו זי"ע נתן דעתו לחשוב על החולים שאין מי שיביא להם מזונם מחמת הפחד הנוראי של כל אדם להיכנס בשערי בית ההסגר, והוא חרף אפוא את נפשו ופנה לשם בחשאי חשאי, לפרנס את האומללים ולמלא להם צרכיהם.

אך למה לעשות מכך פרסום? וכי מה תועלת תצמח מכך שיידעו על מעשיו הגדולים? הלך אם-כן ועשה בצנעה, ולא גילה הדבר לאיש. ועשויה הייתה העובדה להישאר בסוד עד עצם היום הזה, אלמלא הלכה הרבנית לעקוב אחר בניה, ובאקראי נתבררה העובדה.

ולא רק גמילות חסדים, אלא גם דברים שהם בין אדם לקונו ואינם מיועדים להיות נחלת הכלל, מסתיר היה רבינו ברוב תבונה, ומרבייתם מן הסתם לא נודעו עד היום הזה. דוגמא לכך היא אותה הנהגה ידועה מימי ילדותו של רבינו, שהיה מסיר בהיחבא את החמאה מעל פרוסת הלחם שהוכנה עבורו, כדי שלא ליהנות מהעולם הזה. אמו הרבנית גילתה זאת כאשר ניקתה את השולחן לפסח, ואילו כי לא היו

הדברים נודעים. כי כאמור, עבודתו של רבינו הייתה לעשות כל מה שאפשר בצנעה, באופן שרק הבורא יתברך לבדו יידע מכך. שהרי רק אותו יש לעבוד ולא את זולתו.

צדקה ומעשים טובים בסתר

הערכה רבה היה רבינו מעריך את בני האדם העושים מעשים גדולים בצל, ולא יוצאים להכריז על כך בגלוי. הערכתו הייתה מתעוררת מחדש בכל פעם שנזדמן לידו מקרה כזה, ואז היה פניו קורנים באושר עילאי, והיה מספר על כך בהערצה, בעילום שם כמובן, למקורביו שנקלעו למחיצתו.

פעם בעת שנסע רבינו במכונית למחוז חפצו, הגישו לפניו צרור מכתבים מאשר הצטבר על שולחנו וטרם היה פנאי לקרואם, כדי שיוכל לעיין בהם בדרך. כאשר קרא רבינו את אחד המכתבים, ראו

בדרכי קיום התורה והמצוות, ישנם שני אורחות צדיקים נאים ומשובחים. יש אשר דגלם בידם "ויגבה לבו בדרכי ה'", ומעשיהם בפרהסיה ובקול רעש גדול, כדי לשלח אף את הרואים והשומעים אשר מהם יראו וכן יעשו, והיא דרכם של צדיקים רבים בעבודת ה', לעובדו בפרסום ולהשפיע בכך על העם. ויש אשר מידתם שמרה נפשם "הצנע לכת עם אלוהים", לעבוד את בוראם בצנעה ובהיחבא, הרחק מעיני בשר דם, רק ה' לבדו רואה ויודע. וכך דרכם של צדיקים תמימים העושים בחשאי על-מנת שלא לנחול כבוד ופרסום, אלא אך ורק לעשות נחת רוח ליוצר.

רבינו הקדוש זי"ע, בטבעו הזך וענוותנותו הרבה, מעודו מבכר היה את החשאיות וההסתר, על פני דרך העבודה שיש בה רעש וגילוי לעולם, על אף שהיא דרך צדיקים מובחרת ויש בה תועלת לעולם. אמנם לפי שטובתה מרובה, ואבותינו הקדושים הצטיינו בה כשעשו נפשות לאמונת ה' על ידי עבודתם בפרהסיה, נשא רבינו את ידיו קודש לה', וגילה טפח וטפחיים של התלהבות וריתחא בעת קיום מצוות שבין אדם למקום, כדי לחנך את העם וללמדם היאך צריכה להיראות תפילה ראויה, קדושת שבת, מצווה שהזמן גרמא וכל כיוצא בזה.

אך בד בבד, כמאמר הכתוב "טוב אשר תאחז בזה, וגם מזה אל תנח ידך", חיבר רבינו עד מאד את דרך ההסתרה והצניעות, וכל דבר שניתן היה לעשותו בחשאי מבלי שיהא בכך הפסד לדור, עשאו בהעלם מבלי שייודע הדבר לאיש. בפרט הקפיד על כך במצוות שבין אדם לחברו, עליהם הכתוב עצמו אומר "עשות משפט ואהבת חסד - והצנע לכת", והיה פועל גדולות ונצורות בנתינת צדקה וגמילות חסדים עם היחיד ועם הרבים, וכל זאת בלא להודיע ולפרסם הדבר, ולא זו בלבד, אלא תוך מאמצים והשתדלויות בדייקא שיישאר הדבר בסוד.

והסיפורים מתהלכים אודות מידה קדושה זו, כבר משחר טל ילדותו של רבינו. פעם סיפרה הרבנית הצדקנית אמה של מלכות ע"ה, את אשר גילתה יום אחד במחנה דז'ורין, לשם הוגלתה משפחת רבינו בימי המלחמה. כידוע, שררו שם תנאי רעב קשים, ומחלות איומות השתוללו בחוצות רח"ל והפילו חללים רבים. בניסיון למגר את המחלות, הקימו שם מבנה הסגר עבור חולים מסוכנים מחוץ למחנה, ולשם היו משלחים כל צרוע וכל נושא מחלה מדבקת, לבל יזביק במחלתו את הבריא. גורלם של המסוגרים היה בכי רע, ואיש לא נתן דעתו עליהם להחיותם.

יום אחד גונבה לאוזני הרבנית שמועה מטרידה, כי שני בניה, רבינו זי"ע ואחיו הקדוש אייזיק'ל ה"ד, נצפו כשהם נכנסים אל המטבח הציבורי, שסיפק מזון דל לעקורים בכשרות מפוקפקת. הרבנית סירבה להאמין כי בניה היקרים והקדושים, המחונכים בביתם להקפיד על כשרות עד כדי מסירות נפש, יהיו לטעום דבר מה במקום ההוא, אך לרווחא מילתא גמרה בדעתה לילך ולעקוב אחריהם בחשאי, לעמוד על מעשיהם שם.

אלא שאז גילתה לחרדתה, חרדה שהייתה מהולה בשמחה... כי בניה אכן לא חשודים חלילה על אכילה במקום ההוא, רק שלצד זאת נתגלתה בהם גדלות נפש עצומה ומסירות נפש כפשוטה עבור יהודים. השניים נטלו מן המטבח גיגית מלאה מרק, והוליקוה בדרכים פתלתול, שלא ימצאם

תנו כבוד לתורה

מצוות כתיבת ספר תורה ושמחת הכנסת ס"ת במשנתם של מאורי התורה והחסידות
מוגש לכבוד מעמד הכנסת ספר שיתקיים אי"ה במוצ"ש בבית מדרשנו, ברוב עם הדרת מלך

ברכה כהלכה

כתיבת ספר התורה בשלימותו ע"י בעל הבית אהרן מקרלין זיע"א היה מאורע מיוחד וחשוב במסכת חייו הקדושים... במשך ח"י שנים עסק בכתיבת ס"ת זה... הרבה כוחות השקיע בס"ת זה ובסימונו נענה ואמר: מצוה אני ליוצ"ח שלא יכתבו ס"ת לעצמם, מיר האבן צו בראכין ריקין און לענד, אלמלא ידעתי מכך מתחילה, לא הייתי נוטל על עצמי משימה זו. ברם משזכה לסיים את ספר התורה, בחנוכה שנת תר"ח, היה שרוי בשמחה עצומה. הגאון רבי מרדכי זקהיים רב ואב"ד פינסק נשאל ע"י הבית אהרן, האם יש לו לברך ברכת שהחיינו בשם ומלכות לרגל שמחתו במצות סיום הכתיבה, והורה לו לברך. משנטפלו אליו הלומדים לברר מקור הוראתו, נענה להם רבה של פינסק: לבו של הצדיק בוער למצוה, ולולי הייתי מורה לו כן היה מגיע לכלות הנפש. את ברכת שהחיינו בירך הבית אהרן לאחר הגבהת הספר בהתלהבות ובשאת ארי כדרכו בקודש. פנה אפוא הגאון רבי מרדכי לסובבים אותו ואמר: אנו דנינו אך ב'הלכות' הברכה, ברם ברכה כהלכה השמייע הרבי. ומשפנה לצאת מחדרו של הבית אהרן נענה ואמר למלווהו - מקורבו: חביבות מצוה יש ללמוד ממנו.

(קובץ בית אהרן וישראל גליון יד, עמ' רסז)

התורה אינה כבידה

שמעתי מהחסיד המפ"ר שאול צבי ע"ה... שהיה נוכח אצל הרה"ק מהר"י זצלה"ה מטשורטקוב בעת טכס הכנסת ספר תורה להקלויז והיתה הספר תורה גדולה וכבידה מאד, והרה"ק מטשורטקוב היה מחזיק הס"ת והולך, העיר הגבאי להרה"ק כי קשה מדאי בשבילו וניסה לעזור לו, אמר לו הרה"ק בצחות לשונו הק': התורה היא כבידה רק לפני שלוקחים אותה ומכיון שלוקחים אותה היא אינה כבידה עוד.

(אבן ישראל)

כי מציון תצא תורה

הרה"ק ר' צבי אלימלך זצלה"ה מדינוב בעהמח"ס בני יששכר, לעת זקנתו כתב לו לעצמו ספר תורה בכתב יד קדשו. ולא הספיק לגמרו, כ"א עד סדר הדברים. ולאחר פטירתו, נפל הס"ת בגורל דירושה לבנו ר"א מלנצוהו זצ"ל, וגמרה הוא ג"כ בכ"ק. ולעת גמר כתיבתו עשה סעודה גדולה בשמחה עם כלי זמר. וקרא את הרבי ר' צבי הירש הכהן מרימנוב אל השמחה ההוא. ולא כיבד לשום א' בכתיבת איזו אות בסיום התורה כמנהג העולם. אך עבור הרבי ר' הירש השאיר לגמור את האות ל' מן ישראל. אך לא כל האות, רק הוא

עשה את הראש של הלמ"ד וגם הכ"ף שלמטה מן הלמ"ד והקו השאיר עבור הרבי ר"ה. וכאשר כיבד את הרבי ר"ה לגמור את ספר תורה בקו, לקח הרבי ר"ה את הקולמוס בידו, ואמר בזה"ל, "כי מ'ציען' תצא תורה, בזה שממשיך (ער ציט) האי ראש של הלמ"ד אל הכ"ף שלמטה נגמור את התורה", עכלה"ט. ואחר פטירת ר"א נפל האי ס"ת בגורל ירושה לבנו הרב ר' שמחה זצ"ל, וכאשר הרב ר' שמחה בא אחר פטירת אביו לצאנו אל הדב"ח, ונתן לו שלום וברוך אותו ברכת תנחומין כנהוג, שאל אותו תיכף, למי נפל בגורל ירושה האי ס"ת? והשיב ר"ש, כי לו נפל בגורל ירושתו, כי חלקו כל כלי כסף שהיו בבית אביו לחלק אחד, ואת הס"ת לחלק אחד, ונפל לו הס"ת [בגורל ירושה]. ואמר לו הד"ח, מה נעים גורלו, א גיט, א גיט חלק ירושה.

(שארית ברוך ח"ב)

מצווה לשמוח בה

יש לשמוח ברב עם בכל מה שאפשר בשמחת

מכתב קודש

ממרן הרה"ק רבי מאיר מקרעטשניף זיע"א בביאור ענין מנהגי הכנסת ספר תורה, שכתב לבנו מרן אדמו"ר רבי איתמר זיע"א

בעזרת הש"י היום יום ה' לסדר ראשי אלפי ישראל הם תסד"ר לפ"ק קרעטשניף יע"א

החיים והשלום וכל טוב סלה והצלחה טובה בכל העניינים וסייעתא דשמיא ובריות גופא לכבוד ידידי בני הרב האברך החסיד המפורסם מוה"ר איתמר נ"י שליט"א

המכתבים שלך קיבלתי ולא יכולתי להשיבך מגודל הטרדה מבין הבית, ועתה היות שלא נגמר עכ"פ אקוה להשי" להתיישב בהבית על שב"ק זו אי"ה... היא צייט של דודי הצדיק קדוש העליון מוה"ר ר' מאיר'ל מפרימישלאן זיע"א ויעמוד לנו לכל העניינים אמן כן יהי רצון אמן ואמן.

מה שדרשת ממני אודות נתינת הס"ת אי"ה, דע לך כי לוקחים הס"ת והולכים עמה ברחוב והוא לרמז כי הש"י בהוב"ש הלך עם התורה בין האומות ולא רצו לקבלה, ולוקחים החופה, והולכים עמה תחת החופה לרמז כי אנחנו עמו בית ישראל קבלנו התורה ממנו בשמחה רבה ובדרך נישואין בחופה וקידושין ובכתובה, ומכבדים אנשים שישאו כל אחד ד' אמות לרמז ד' אמות של הלכה וד"ל, ונותנים הס"ת לארון הקודש ואומרים לדוד מזמור בניגון של ראש השנה והוא סגולה לפרנסה כידוע למי שידוע. ואומרים ג"כ מזמור לדוד הבו לה' בני אלים בניגון של ליל שבת קודש והוא לרמז שפתח הש"י כל השבעה רקיעים להראות כי אין זולתו בהוב"ש, גם אומרים ובנחה יאמר, ומחלקים לקח וי"ש כדרך נישואין אחר נתינת הס"ת במקומו ג"כ לרמז כי השי"ת יפרנס אותנו בכבוד וברוח מאוצר מתנת חנם.

דברי אביך ידיך המצפה לרחמי שמים ותשובה שלימה וישועה שלימה

מאיר ראזנבוים

התורה ואין לבטל שום מנהג שנהגו לכבוד שמחת התורה, ואל יאמר האדם, אין זה כבודי וכבוד התורה לרקד לפני העם כאחד הריקים, שהרי זה היה חטא מיכל בת שאול שהשיב לה דוד המלך ע"ה: "ונקלותי עוד מזאת" (שמואל ב' ו'), ולכן, יש להתאמץ בזה לרקד ולזמר לכבוד התורה כמש"כ אצל דהע"ה "מפוז ומכרכר בכל עוז לפני ה'".

וכן כתבו בשם האר"י ז"ל והעידו שאמר: כי המעלה העליונה שהשיג באה לו על ידי שהיה שמח בכל עוז בשמחה של מצוה, וגם על הגר"א ז"ל כתבו שהיה מרקד לפני הס"ת בכל כחו. וכל הזהיר בשמחה של תורה, בטוח שלא תפסוק התורה מזרעו.

(משנ"ב או"ח ס' תרס"ט)

שמחה כל הלילה וחלק מן היום

ראה שו"ת הד"ר סי' מ' שפעם ראה הכנסת ס"ת אצל רבו הרה"ק מהר"צ מסטרעטין זי"ע, והיה השמחה כל הלילה וחלק מן הבוקר מבית ומחוץ!

וראה בהקדמת ויגד יעקב שהעיד: בעיר פאפא בשנת תרצ"ד נגמר הס"ת שנכתב ע"י סופר מומחה, וגמר כתיבתה במעשה ידי עצמו בגילה ברינה ושמחה רבה על שזכה לקיים מצות ה' מתרי"ג מצות, ולחגיגת חינוך ס"ת נקצבו ובאו תלמידים רבים מכל עבר ופנה, גם מאותם שלמדו אצלו בשנים קדמוניות, ונפלאה היתה לראות איך רקד אז רקידה של שמחה גדולה כמו בשמחת תורה עם הס"ת בידו, בהתלהבות עצום ברחובות ובשווקים בלויית מאות אנשים שבאו לכבד התורה, וללוותה לביהכ"נ בשירה ובזמרה בקול רינה ותודה המון חוגג, ואחריו דרש לכבוד החינוך דרוש נאה מענינא דמצות כתיבת ס"ת.

ובטעם השמחה כתב בספרו עה"ת פרשת ראה עמוד פ"ד, ומנהג ישראל לעשות שמחה בחינוך ס"ת להורות, דאף שכפה עליהן הר כגיגית, אבל אח"כ בלוחות שניות ואח"כ בימי אחשוורוש קבלו ברצון וראה שעדיין עושין בשמחה, וה"ד למען תהיה לעד בבני", דהוא עדות על מדרגת ישראל כידוע דשם ישראל מורה על חשיבותן של ישראל.

ומצינו מנהג כמה קהלות וכן המנהג בעיר צאנז, שבכל מקום שתהלוכות הס"ת עוברת מדליקין נרות ושמנים בחלונות לכבודה של תורה, וכן בכל בית הכנסת שעוברין יוצאים כל הס"ת עד פתחי החצר לקראת הס"ת החדשה, הכל כדי לעשות יקר וגדולה לתפארת השי"ת ותורתו.

(נטעי גבריאל)

רחמנא אידכר לן זכותיה דיעקב שלימא

במלאת ארבע שנים להסתלקות אבינו רועינו
כ"ק מרן אדוננו מורינו ורבינו הקוה"ט זצוקללה"ה

יערוך כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א את שולחנו הטהור
סעודת ההילולא המרכזית

במעמד מרן רובנן, אדמו"ר"ם, רבנים חשובים, צאצאי כ"ק רבינו זי"ע,
מורביצי תורה וחסידות וברוב עם קהל אנ"ש תלמידיו ומעריציו

ביום ד' פר' ויקרא, ליל ההילולא, בשעה 8:30 בערב
בבית מדרש הגדול בקרית נדבורנה יע"א
תפילת מעריב בשעה 8:00 בערב

סיום ששה סדרי משנה וסיום הש"ס
שנלמד ע"י קהל אנשי שלומנו בכל מקומות מושבותיהם
ייערך לטובת נשמתו הטהורה

זכותו יגן עלינו והוא ימליץ טוב בעדנו

קול יעקב
חברת תפילה לתלמידים 'קול יעקב' נדבורנה

ליילדי תשב"ר היקרים ני"ו!
לקראת שבת ההתוועדות המרכזית
במלאת ארבע שנים
להסתלקות כ"ק מרן אדמו"ר ה'באר יעקב' זי"ע לגני מרומים
ולכבוד מעמד הכנסת ספר תורה
לבית מדרשינו הגדול
אשר יתקיים במוצאי השבת בהשתתפות כל אנ"ש וילדי תשב"ר,

הננו להודיע על סדרי המעמד לילי החמד:

1. לקראת מעמד הכנסת ספר תורה, ע"פ הצעת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
הילדים לומדים את ספר החינוך מצוה תרי"ג (מצות כתיבת ספר תורה),
ופרקין אבות פירק שיש (קנין תורה).
2. בשבת קודש, יוקצו לילדים מקומות מיוחדים בתפילות השב"ק
ובעריכת השולח"ט.
3. הילדים באים למעמד הכנסת ספר תורה עם הדאשיק'ל לראשם לכבוד
התורה.
4. הילדים אשר יקיימו את הסעיפים הקודמים, יזכו לקבל לפיד ופעקאלע
ועוד שלל הפתעות.
5. בעת חריקויו של מצוה בהיכל בית המדרש, יוקצו פארענצעס
ייחודיים לילדי תשב"ר.

ילדי תשב"ר שותפים בשמחת התורה!

והיו עיניך רואות! פניה ובקשה מקרב לב לציבור אנ"ש!

הננו לבקש מציבור אנ"ש הי"ו,
בי כל מי שיש ברשותו תיעודים מכל סוג
(צילומים, תמונות, סרטונים, הקלטות וכל כיו"ב) מאורחות חיינו
והנהגותיו בקודש, וממראות נפלאותיו בעבודת קודשו בימי
שגרה ובימי חג ומועד ויומי דפגרא,
נא יעשה עימנו חסד ויהא חלקו עם מזכי הרבים
בהעברת החומרים שברשותו לידינו, לתועלת כל אנ"ש אשר
יזכו לראות וללמוד מקצות דרכיו והנהגותיו, ובפרט לצעירי
הצאן אשר יזכו לראות תואר זיו פני מלאך השם בעבודת
קודשו.

את החומרים נא להעביר במהירות האפשרית, לידי הרב
הר"ר חיים קוסטליץ הי"ו
ניתן לתאם בטל' 050-4123470
בתודה מראש על שיתוף הפעולה!

מרכז מוסדות נדבורנה בארה"ק
מערכת 'נדברה נא' מערכת 'קול יעקב'

קשר איתן
דבורה

לשית לראשכם עשרה

ברעותא דליבא וכשמונה עילאה הגנו שגור ברכותינו המאליפות והגלגלות קדם
כלל בחורי קהל עדתנו הע"י
אשר נענו לקריאה של חיבה זו והשתתפו בלב ובנפש הפיצה במסגרת חבורתנו בק,
ועברו סך

42,213

שעות רצופות לימוד התורה"ק

אשריכם שזכייתם - ליישב ולהנות בתורה"ק בשמחה ובשקידה טוהר התורה והציות
שעות איוכות דבר יום ביומו.

אשריכם שזכייתם - לנצל את ימי השבועיים ת"ת חק' ולהשפיע עליהם את כל התקוות
הנשפעים בהני ימים קדושים.

אשריכם שזכייתם - להבין נפשיותכם ונשמותיכם להאי יומא דהילולא קדישא ולהתקשר
ב'קשר איתן' אל בעל ההילולא חק' בקשר נ"ון ע"י לימוד התורה"ק.

אשריכם שזכייתם - לעשות רצון צדיק רצון קדשו דבעל ההילולא רבינו חק' יזע"א אשר
גלוי ודוע עד כנה היתה רצון קדשו שלא חדל לבטאותה כל ימי חייו - ליישב ולהנות בתורה"ק.

אשריכם שזכייתם - לעשות רצון צדיק רצון קדשו דמרן רבינו שליט"א אשר מו שלא
ראה את שמוחתו הגדולה באנפין נהדין כאשר נכנסו המארגנים אל הקודש פניה דקדקת איוכות
עודם להרבות חייילים לתורה - לא ראה שמחת התורה מנינו.

אשריכם שזכייתם - להוכיח עלי גליון בקיטל המיוחד אשר יזכור כ"ק מרן רבינו שליט"א
בציון המצוינת דמרן רבינו חק' יזע"א כינא דהילולא רבה.

אשריכם שזכייתם - להבסג להנחילה על כרטיסי טיסה למסע הקודש בראשות כ"ק מרן
אדמו"ר שליט"א לעיר האבות בשיטתא ביומא"ק הרבי"ו אלימלך מליזענסקי וזע"א.

אשריכם שזכייתם - בני העליה המומתדים דהבורנתו חק' אשר הואיל רבינו שליט"א
לות עבירם באות חקיה והערכה את תשורתו מנחת קדש.

אשריכם ואשרי חלקכם

אשתדל להיטיב עימכם!

(מתוך צוואת קודש)

במלאות ארבע שנים להסתלקותו לשמי רוס של אביהם ואוהבם של ישראל, איש האלוקים אשר נשא על לוח ליבו את מאכאבי הכלל והפרט, צדיק יסוד עולם, פועל ישועות בקרב הארץ, עמוד צלותהון ד ישראל כבוד קדושת אדונו מורינו ורבינו הקוה"ט בעל ה"באר יעקב" עמוד

מנדבורנה

יעלו המוני בית ישראל להשתטח על ציונו הק' ולפעול ישועות לכלל ולפרט ביומא דהילולא - יום חמישי פרשת ויקרא ז' אדר ב' תשע"ז באוהל אדמו"ר בית נדבורנה במרומי הר-היזיתים ירושת"ו

העליה המרכזית

בראשות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ביומא דהילולא יום ה', ז' אדר ב' בשעה 3:00 אחה"צ

אוהל רחב ידיים הוקם לרווחת ציבור העולים ככל שעות היממה. מתחם נפרד לנשים. אבטחה מוגברת בכל שעות היום.

הסדר תחבורה:

בני ברק: בשעה 1:30 מרחוב האדמו"ר מנדבורנה (נמרא) 72 ב"ב, הרישום מראש חובה בטל. 052-716-3111.
ירושלים: שאטלים חנם במסך כל שעות היום, מהשעה 10:00 בבוקר עד 1:00 בצהריים, כל שעה עולה ומהשעה 1:00 עד השעה 5:00 אחה"צ כל רבצ שעה מרחוב שמאל תבאי (פנת חוקלא) ללא תשלום.
ביתר עילית: בשעה 2:00 בצהריים מרחוב מראש בעל. 053-311-1254.
אלעד: בשעה 1:30 בצהריים מרחוב מראש בעל. 050-414-1824.

אין כניסה לרכבים פרטיים

רחמנא אידכר לן זכותיה דיעקב שלימא

קהל עדת חסידי נדבורנה בארה"ק
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
קרית נדבורנה בני ברק יע"א

תנו כבוד לתורה!
בשיר וקול תודה נבדך לאלקינו - גדולו לא וניסומה שמו כל קהלתנו,
הנוג לחדויע לקהל אנ"ש חוקרים וחייו ונבאים לשמחת התורה בצוואת חז"א,
על סדר המעמד הנשגב ממוצאי שבתא דהילולא

הכנסת ספר תורה
להיכל בית המדרש הגדול
במעמד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
ובהשתתפות כל אנ"ש הגדולים עם הקטנים די בכל אחר ואחר

התהלכה:
תצא ברוב פאר וחדר ברוב עם והמון חונג בשעה 8:30 ממשיכן קבלת הקהל
של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א דרך צד ימין של בית המדרש לכיוון רחבת הסוכה

שאו שנינים ראשנים:
מרחבת הסוכה נלווה את ספר התורה בשיר וזמר לבית המדרש הגדול,
שם ייערכו ריקודין לכבודה של תורה בדיכיל ביהמ"ד

בעת ריקוד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א עם ספר התורה, מתבקשים כל הקהל
לעלות לפארענעזעס שמודרי במקום ולחישמע להוראות,
למען הסדר הטוב וכדי לאפשר לכל אנ"ש השתתפות במשחה באופן הראוי
לאחר הריקוד יאמרו הפסוקים כנהוג וקריאת התורה ברוב עם

סעודת מצוה ומלחה מלכה לאחר הריקודים לכל אנ"ש,
תיערך באולם שעי"י ישיבתנו הק'

כה תאמר לבית יעקב:

- לשנות אנ"ש חוסדר ססך בו יוכלו לראות את כל מולדך התולוכה במעמד סגור בעזרת הנשים, כיבוד קל במקום.
- במהלך כל המעמד כניסת נשים תודיה אך ורק בין הבנינים כמו ביו"ט
- חמירה סבתא: חל איסור מוחלט לעמוד על המוציאות של העזות נשים במהלך כל המעמד ובפרט בעת הריקודים בבית המדרש

"נגיל ונשיש בזאת התורה כי היא לנו עוז ואורה"
ביקרא דאורייתא
קהל עדת חסידי נדבורנה בארה"ק
הנהלת בית המדרש הגדול

קהל עדת חסידי נדבורנה בארה"ק
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

קול צהלה ורנה שפתינו אז תרננה
בהדרת כבוד ובחדוותא דליבא הננו להגיש
ברכות נאמנות קדם אבינו רועינו עטרת ראשנו
ונור תפארתנו

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
לרגל השמחה השרויה במעון הקודש
עם הולדת הנכד במזל טוב

בן לחדב"ג הרב הרב נתן דוד גראס שליט"א
והברכה אחת היא ברוב כבוד ויקר
לרבנית הצדקנית תליט"א אמה של מלכות

יהי רצון מן קדם אבוהון דבשמיא שיזכה מרן
רבינו שליט"א לרוות רוב נחת דקדושה מכל
יוצאי חלציו מתוך בריות גופא ונהורא מעליא
לאורך ימים ושנות חיים.

ברכת מזל טוב נאמנה
לראש חבורתנו המסור המאלפיו בינה
מוסר לילות כימים להצלחתנו בתו"ש

הרב מנחם פיגה הי"ו
משגיח ביישבתנו הק'
לרגל שמחת הולדת הבת

יה"ר שיזכה לרוות רוב תענוג ונחת
דקדושה מכל יוצ"ח
המברכים בהערכה

בני החבורה - שיעור א' ישיב"ג

לזכות נשמת
כ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט
רבי יעקב ישכר בער

בן כ"ק מרן אדמו"ר רבי חיים מרדכי זצוקללה"ה
יומא דהילולא ז' אדר תשע"ב-תשע"ז

נתגבד ע"י ידידנו הנכבד
הרה"ח אשר אנשיל אייזנבאך הי"ו
זכות רבינו הק' תעמוד לו להתברך
בכל מילי דמיטב

נדבת ידידנו הנכבד
הרה"ר יחיאל (בר"ג) עקשטיין הי"ו
לכבוד שמחת הולדת הבת תח' במז"ט
יזכו אביה ואמה לגדלה ולחנכה בדרך התורה
והמצוות מתוך הרחבה ונחת

ולזכות נשמת
כ"ק מרן אדמו"ר רבי יעקב ישכר בער בן כ"ק
מרן אדמו"ר רבי חיים מרדכי זצוקללה"ה
ליומא דהילולא ז' אדר

לזכות נשמת
כ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט
רבי יעקב ישכר בער

בן כ"ק מרן אדמו"ר רבי חיים מרדכי זצוקללה"ה
יומא דהילולא ז' אדר תשע"ב-תשע"ז

נתגבד ע"י ידידנו הנכבד
הרה"ר חיים מרדכי הלטובסקי הי"ו
זכות רבינו הק' תעמוד לו להתברך
בכל מילי דמיטב

נדבת ידידנו הנכבד
הרה"ח רפאל יצחק בלוי הי"ו
לכבוד שמחת אירוסיו בנו החתן משה נ"ו
עב"ג בת הרה"ח בנימין זאב שטראוס הי"ו
בשעטומ"צ

ולזכות נשמת
כ"ק מרן אדמו"ר רבי יעקב ישכר בער בן כ"ק
מרן אדמו"ר רבי חיים מרדכי זצוקללה"ה
ליומא דהילולא ז' אדר

נדבת ידידנו הנכבד
הרה"ח רפאל יצחק בלוי הי"ו
לכבוד שמחת אירוסיו בנו החתן משה נ"ו
עב"ג בת הרה"ח בנימין זאב שטראוס הי"ו
בשעטומ"צ

ולזכות נשמת
כ"ק מרן אדמו"ר רבי יעקב ישכר בער בן כ"ק
מרן אדמו"ר רבי חיים מרדכי זצוקללה"ה
ליומא דהילולא ז' אדר

לזכות נשמת
כ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט
רבי יעקב ישכר בער

בן כ"ק מרן אדמו"ר רבי חיים מרדכי זצוקללה"ה
יומא דהילולא ז' אדר תשע"ב-תשע"ז

נתגבד ע"י ידידנו הנכבד
הרה"ג משה קובלסקי שליט"א
זכות רבינו הק' תעמוד לו להתברך
בכל מילי דמיטב

נדבת ידידנו הנכבד
הרה"ח דוב שמואל רוט הי"ו
לכבוד שמחת נישואי הבת תח' עב"ג בשעטומ"צ

יהי רצון שיוזכו לבנות בית נאמן
בישראל על אדני התורה והיראה
עם דורות ישרים מבורכים

החתונה תתקיים אי"ה
ביום ב' בהעל"ט
באוכלמי גני הדקל - ב"ב
ולזכות נשמת
כ"ק מרן אדמו"ר רבי יעקב ישכר בער בן כ"ק מרן אדמו"ר רבי חיים מרדכי זצוקללה"ה
ליומא דהילולא ז' אדר

לזכות נשמת
כ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט
רבי יעקב ישכר בער

בן כ"ק מרן אדמו"ר רבי חיים מרדכי זצוקללה"ה
יומא דהילולא ז' אדר תשע"ב-תשע"ז

נתגבד ע"י ידידנו הנכבד
משב"ק הרה"ח מיכאל אליעזר פרידמן הי"ו
זכות רבינו הק' תעמוד לו להתברך
בכל מילי דמיטב